

fysioterapeuten

17. oktober 2008 / 90. årgang

17

Motion på recept

Er der valuta for pengene, når lægen skriver en recept på motion? 06

Danske Fysioterapeuter
Nørre Voldgade 90
1358 København K

Telefon 33 41 46 20
Mail: redaktionen@fysio.dk
www.fysio.dk

Redaktion:
Kommunikationschef
Mikael Mølgaard, ansv.red.
mm@fysio.dk
Faglig redaktør Vibeke Pilmark
vp@fysio.dk
Redaktionschef Anne Guldager
ag@fysio.dk
Sekretær Jonna Søgaard Harup
jsh@fysio.dk

Annoncer:
Panorama Media
Telefon: 70 10 35 33
info@panoramamedia.dk
www.panoramamedia.dk

Kontrolleret oplag 10.366
Kontrolleret af FMK I perioden
1. juli 2006 - 30. juni 2007

90. årgang.

Layout: Woer I Gregorius
Tryk: Elbo Grafisk A/S

Redaktionspanel:
Kristian Thorborg
Martin B. Josefsen
Vibeke Grandt
Marianne Telling
Karen Langvad
Mark Theilmann
Gitte Arnbjerg
Birte Tamberg

ISSN 1601-1465

Forside: Joachim Rode

Lønkommissionen er på plads

Det var en svær fødsel. Men nu står det klart, at der bliver nedsat en lønkommission oven på forårets overenskomstforhandlinger og langvarige strejke på sundhedsområdet. Efter en del tovtæk-keri og trusler fra regeringens side om at skrinlægge kommissionen, før den var nedsat, lykkedes det at blive enige om et kommissorium for arbejdet. Det første udspil til, hvad lønkommissionen skulle beskæftige sig med, er ændret, og det er blevet tydeligere, at en af hovedopgaverne er at kigge på uligelønproblemet. Dermed kunne der i begyndelsen af oktober indgås en aftale mellem regeringen, arbejdsgiverne og de faglige organisationer.

Det er en kæmpe sejr for Sundhedskartellet og Danske Fysioterapeuter. Nedsættelse af en lønkommission var et af de store mål i forbindelse med den 59 dage lange strejke i foråret. Det mål er nu nået, og dermed er det muligt at skabe en mere langsigtet og perspektivrig løsning på det uligelønproblem, der eksisterer mellem mænd og kvinder.

Kommissionen skal se på lønforskellene mellem mænd og kvinder, mellem offentligt og privat ansatte samt undersøge, hvordan det sikres, at det kan betale sig for unge mennesker at tage en uddannelse, eksempelvis til fysioterapeut. Det var præcis Sundhedskartellet's væsentligste ønsker til, hvad en lønkommission skulle beskæftige sig med. For hvis der ikke bliver taget fat på de problemer, bliver det svært fremover at fastholde og rekruttere sundhedsprofessionelle til sundhedssektoren.

I glæden over, at kommissionen er nedsat, må vi dog ikke glemme, at resultatet ikke er givet på forhånd. Jeg og de øvrige formænd i Sundhedskartellet er sikre på, at kommissionen vil dokumentere en reel

lønforskel mellem privat og offentligt ansatte, og mellem mænd og kvinder med en mellemlang videregående uddannelse. Men der er mange interesser, der skal tilgodeses i kommissionen. Derfor bliver den vigtigste opgave at fastholde fokus på uligelønnen, og på at uddannelse skal kunne betale sig.

Nu skal arbejdet i gang. FTF får fire pladser i kommissionen, og Sundhedskartellet får én ud af de i alt 15 pladser, som er tildelt de faglige organisationer. Danske Fysioterapeuter vil gøre sin indflydelse gældende gennem såvel Sundhedskartellet som gennem FTF's forretningsudvalg. Kommissionen skal aflægge sin rapport inden udgangen af maj 2010.

Kommissionens analyser og anbefalinger skal danne baggrund overenskomstforhandlingerne på det offentlige område

Min forventning er, at vi på det tidspunkt har dokumentation for de uligelønproblemer, som Sundhedskartellet har påpeget

i 2011. Min forventning er, at vi på det tidspunkt har dokumentation for de uligelønproblemer, som Sundhedskartellet har påpeget, og at der er en erkendelse hos regeringen og de offentlige arbejdsgivere om, at de har et politisk ansvar for at afsætte de nødvendige penge for at komme uligelønnen til livs. Det er nemlig forudsætningen for, at overenskomstforhandlingerne ikke ender i endnu en konflikt.

Johnny Kuhr
Formand for Danske Fysioterapeuter

Det er for tidligt at konkludere på effekten af motion på recept.

06

Ånden i afdelingen set i et ledelsesperspektiv: På Holbæk Centralsygehus er der blevet arbejdet bevidst med at fastholde den ånd, der truede med at forsvinde sammen med kommunalreformens flytning af opgaver.

12

Redaktionen drog til Holbæk for at se, om vi kunne få øje på den genfundne ånd.

16

"Hvad skal vi gøre næste gang", spurgte Johnny Kuhr, da han sammen med 120 tillidsrepræsentanter evaluerede forårets konflikt og overenskomstaftale.

20

Behandlere og borgere præsenterede politikerne for et fælles bud på den gode genoptræning.

24

FANSYN MIKROFON
FAVA MOR
LAMBE TOLEPAN
LIGE LØN-LIGE NU
FAR VENDU
SPOL BLRMSDR

Bare arbejdsgiverne stavede lige så godt

"Blrmsdr" står der - og "fava". Det betyder naturligvis blomster og farver, men når man lige er startet i skolen, er stavningen ikke helt på plads endnu. Bedre går det dog, når det er ord, men kender rigtig godt. Som for eksempel "mor", "far" og "lige løn - lige nu".

Tak til Tilde Wallin Larsen fra 1. a og til hendes fysioterapeut-mor, der mente, at redaktionen ville blive glad for at se hendes staveord. Det blev vi.

Motion

under graviditeten og risiko for abort

GESKRIFT/ Risikoen for spontan abort stiger med øget motionsmængde; især high impact-aktiviteter er forbundet med risiko for spontan abort tidligt i graviditeten. Efter 18. gestationsuge er der ingen sammenhæng mellem motion og spontan abort. En gruppe forskere fra Syddansk Universitet står for undersøgelsen, der inkluderede 9.000 gravide i Danmark. Oplysninger blev hentet via telefoninterview og oplysninger fra Landspatientregisteret.

Stavgang skåner ikke knæene

FORSKNING/ Lone Hansen fra Det nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø har sammen med kolleger fra Parker og Panum instituttet undersøgt, om det at bruge stavgangsstave reducerer belastningen på knæene under gang. Der foreligger på nuværende tidspunkt kun få studier med relativt få inkluderede af korrekt stavgang, og resultaterne er modstridende. I dette danske studie var inkluderet syv trænedede kvindelige stavgangsinstruktører. Der blev foretaget en tredimensionel ganganalyse med videoptagelser. Deltagerne gik over to kraftplatforme, der var placeret på en seks meter lang gangrampe. Deltagerne gik over rampen både med og uden stave i selvvalgt hastighed. Forskerne fandt ingen forskel på kompressionskræfterne i knæene, når de sammenlignede stavgang med almindelig gang. Da stavgang anbefales til mennesker med slidgigt i UE og med overvægt, er det ifølge forskerne relevant at undersøge, om stavgang nedsætter ledbelastningen hos netop denne gruppe.

L. Hansen, M. Henriksen, P. Larsen og T. Alkjaer. Nordic walking does not reduce the loading of the knee joint. Scand. J Med Sci Sports 2008;18:436-41.

Det er sundt at cykle til arbejde

FORSKNING/ Hvis man ikke skulle vide det, så er det sundt at cykle til arbejde. Det forebygger hjerte-kar-sygdomme og øger livskvaliteten at tage cyklen mindst tre gange om ugen. 92 fysisk inaktive mænd og kvinder i alderen 30-65 år blev inkluderet i et interventionsstudie. Halvdelen blev randomiseret til interventions- eller kontrolgruppen. Interventionsgruppen skulle have mellem 2 og 15 km til arbejde og skulle cykle mindst tre gange om ugen i et år. Blodtryk, kolesterol og livskvalitet blev monitoreret. Det viste sig, at cykling havde positiv effekt på de målte parametre. Resultaterne er publiceret i *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports* fra august 2008 (side 498-510). Der er ifølge studiets forskere brug for at identificere faktorer, der kan fremme lysten til at cykle til arbejde. Artiklen er forsynet med et omfattende datamateriale og en lang referenceliste.

B. de Geus, E. Van Hoof, I. Aerts, R. Meeusen. Cycling to work: influence on indexes of health in untrained men and women in Flanders. Coronary heart disease and quality of life.

Læs Mette-Maries fem råd om det gode liv

Få pengecoach Mette-Marie Davidsens gode råd til, hvordan du selv kan bestemme over din økonomi og få den pension, du drømmer om. Læs rådene på: www.pkaplus.dk

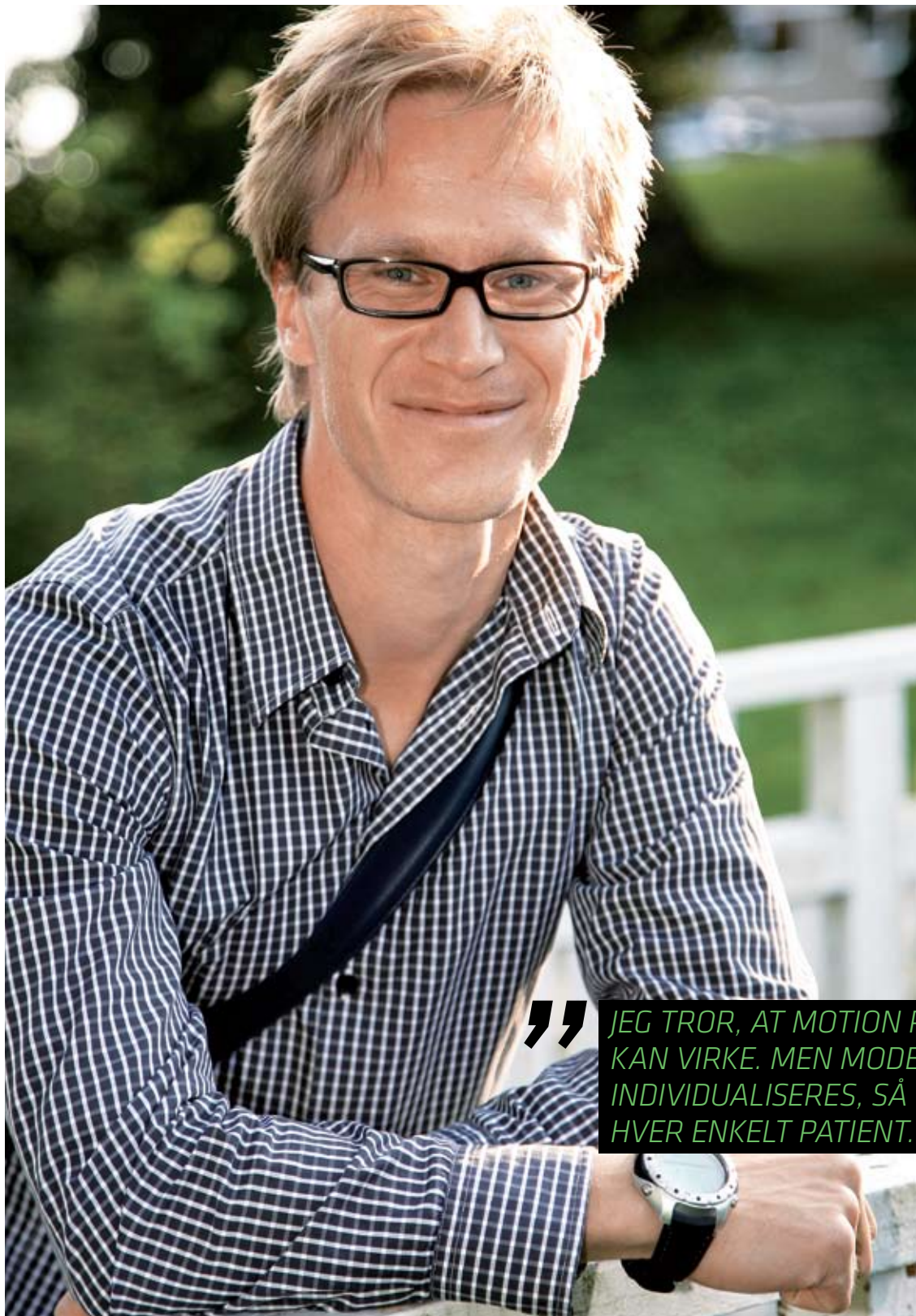
Bliver det mon som du drømmer om? Eller kan du allerede nu se, at du sparer for lidt op i forhold til, hvad du tjener? Hvis du – fx i forbindelse med en lederstilling – har opnået en højere løn, bør du måske sikre dig

en ekstra pension, så du kan fortsætte det gode liv. Og du kan trække indbetalingen fra i skat nu. Start med at læse Mette-Marie Davidsens gode råd her:

www.pkaplus.dk

PKA⁺
...mere pension

Jes Bak Sørensen står bag en af årets mest omtalte ph.d.-afhandlinger.

”

JEG TROR, AT MOTION PÅ RECEPT KAN VIRKE. MEN MODELLEN SKAL INDIVIDUALISERES, SÅ DEN TILPASSES HVER ENKELT PATIENT.

AF: FREELANCEJOURNALIST, CAND. SCIENT.
GEERT MØRK

redaktionen@fysio.dk

FOTO: GEERT MØRK

 fysio.dk

Diskussion om effekten af

MOTION PÅ RECEPT

"Motion på recept virker ikke", har i flere medier været udlægningen af en ph.d.-afhandling fra Syddansk Universitet. Men den konklusion er for unuanceret mener manden bag

Hen over sommeren har en lang række medier citeret en artikel fra bladet Ny Viden fra Syddansk Universitet. Artiklen konkluderer på baggrund af en ph.d.-afhandling med i alt 52 deltagere, at der ingen effekt er af motion på recept (MPR). Denne konklusion står i nogen grad i kontrast til især to andre danske undersøgelser resultater med sammenlagt ca. 3.000 deltagere. Jes Bak Sørensen, der står bag ph.d.-afhandlingen har fulgt 28 patienter som gennem ti måneder modtog lægeordineret motion i Vejle-Ribe området og sammenlignet gruppen med 24 andre patienter, der fik tilbudt motiverende samtaler om motion og livsstil.

MPR-DESIGN VIGTIGT

Det helt afgørende for, om MPR bliver en succes i en given sammenhæng, er ifølge to store danske undersøgelser, at konceptet tilpasses til deltagerne. Hvis den visiterende praktiserende læge ikke er særlig interesseret i MPR, hvis der er forskellige instruktører fra gang til gang, hvis træningscentret ligger langt fra patienten, og hvis patienten ikke får støtte i sit bagland, er MPR dømt til at mislykkes. Hertil kommer en række andre faktorer som f.eks. uddannelse, overvægt og helbred hos deltagerne.

Måden at komme videre med MPR udtrykker Jes Bak Sørensen, der står bag den omtalte ph.d således:

"Jeg tror, at motion på recept kan virke. Men modellen skal individualiseres, så den tilpasses hver enkelt patient".

Jes Bak Sørensen ph.d. om effekten af MPR (The effect of intervention with "Exercise on Prescription" on physical activity, fitness and health in sedentary patients with lifestyle diseases)

er baseret på 52 patienter fra Vejle og Ribe området, der frivilligt meldte sig ud af en gruppe på i alt 327 patienter, der var henvist til MPR. 28 blev gennem en randomiseret opdeling henvist til et forløb med moderat fysisk træning to gange om ugen i de første to måneder af forløbet og derefter en gang om ugen i yderligere to måneder. Undervejs modtog deltagerne desuden fire motiverende samtaler. Den resterende gruppe på 24 personer blev indtil forsøgets afslutning tilbudt tre motiverende samtaler og ingen tilbud om fysisk aktivitet inden for de 10 måneder, undersøgelsen strakte sig over.

Efter de 10 måneder sammenlignede Jes Bak Sørensen de to gruppers kondital, fysiske aktivitet, vægt, BMI og livskvalitet og nåede frem til, at der ikke var nogen forskel i resultater for de to grupper. Undersøgelsen er efterfølgende blevet brugt af en del medier til at postulere, at MPR ikke virker. Men det har undersøgelsen ikke undersøgt.

Den har ifølge Jes Bak Sørensen alene været designet til at sammenligne MPR med en anden og noget mindre intensiv intervention (samtale). Jes Bak Sørensen understreger, at hans afhandling hviler på et spinkelt statistisk grundlag, og at det derfor ikke kan konkluderes at MPR ikke virker. Resultatet antyder, at der ligger en stor udfordring for MPR i at fastholde deltagerne i forløbet.

KAN MPR BETALE SIG?

Ph.d.-undersøgelsens resultater har efterfølgende været basis for nogle beregninger af, hvorvidt MPR "kan betale sig". Jes Bak Sørensen når gennem beregninger frem til at interventionsgruppen, hvor

der har indgået moderate mængder af motion koster kommunerne ca. 4.000 kroner pr. patient. Gruppen der kun har modtaget motiverende samtaler koster de offentlige myndigheder mellem 500 og 1.000 kroner pr. patient.

Til sammenligning når forfatterne af en netop offentliggjort masteropgave, Morten Helmer og Helene Buch Pedersen, gennem en cost effectiveness-analyse frem til, at hvis blot 4-8 % af alle deltagere i MPR bliver livslangt fysisk aktive, vil investeringen nemt kunne betale sig for kommunerne.

Udfordringen synes derfor at være, hvordan man kan nå frem til en MPR-model, der fastholder patienterne i hele forløbet og derved sikrer, at de opnår varige livsstilsændringer. Jes Bak Sørensen er enig i dette og siger selv:

”MPR skal individualiseres, så den tilpasses hver enkelt patient. Der er jo stor forskel på om man er mand eller kvinde og overvægtig diabetiker eller inaktiv storryger. Man skal involvere patienten i et personligt tilrettelagt forløb, ligesom lægen kan være mere aktiv i forløbet. Desuden er det vigtigt, at motion tilbydes inden for en overkommelig fysisk afstand, så det ikke er det, der afgør om patienten kommer i gang”.

Jes Bak Sørensen mener desuden, at der er masser af potentiale i MPR, da modellen er blevet implementeret i det danske sundhedssystem på blot 5 år og glæder sig over, at en del af de praktiserende læger efterhånden har taget MPR til sig som et behandlingstilbud i klinikken.

KØBENHAVNER UNDERSØGELSEN

Den mest omfattende danske undersøgelse af MPR indtil videre er Motion og Kost på Recept (MKPR) i Københavns Kommune. Undersøgelsen har fokuseret på tre områder:

- rekruttering, gennemførelse og fortsættelse med at motionere,
- psykologiske faktorer med betydning for motivation, oplevelse og barrierer
- den sundhedsmæssige og sundhedøkonomiske effekt af MKPR.

Fra 2004 til 2007 deltog over 1.900 patienter i trænings- og kostvejledning, og imponerende 75 procent gennemførte MKPR-programmet. Som i Jes Bak Sørensens ph.d. deltog københavnerne i et 4-måneders træningsforløb under vejledning af en professionel instruktør, hvorefter patienterne selv skulle stå for træningen de næste 8 måneder.

Det virkelig interessante i denne sammenligning er, at hvor deltagere i det sønderjyske stort set gik i stå efter de første fire måneder og endte med sundhedsprofiler som før forsøget, så fortsatte næsten alle københavnerne med at være fysisk aktive under en eller anden form i løbet af en uge. Det er dog kun mellem 40 og 50 procent, der praktiserer motion regelmæssigt, planlagt eller organiseret. 29 procent svarer, at de er fysisk aktive i mindst en halv time om dagen, hvilket er omkring 10 procentpoint lavere end den voksne københavnske befolkning som helhed.

Det kan desuden konkluderes, at 75 procent af dem, der var mindst aktive, da de begyndte programmet har øget deres aktivitetsniveau, og samlet set har de forbedrede motionsvaner ifølge en

evalueringsrapport betydet, at gruppen som helhed har opnået et konditionsniveau, som ligger tæt på det niveau, som kan reducere risikoen for kronisk sygdom og død. Og det skønnes endvidere, at de opnåede forbedringer i væsentlig grad formindsker risikoen for stroke, iskæmisk hjernesygdom og alvorlige komplikationer som følge af dårlig blodsukkerkontrol.

De fysiologiske forbedringer blev bl.a. opnået gennem lavere vægt, taljemål og BMI. Gennemsnitligt øgede deltagere deres maksimale iltoptagelse med 11 procent, og tages vægttabet med i beregningen ses en fremgang på hele 18 procent i kondital. Blodtryk, glukoseværdier og kolesteroltal blev også påvirket i positiv retning.

LÆGENS INDSTILLING ER VIGTIG

Forudsætningen for, at MPR kan blive en succes fremover, kædes ifølge københavnerundersøgelsen sammen med flere forskellige elementer, da denne behandlingsform forudsætter betydelig personlig involvering og motivation i forhold til traditionel medicinsk behandling:

- Det er vigtigt at de praktiserende læger er i stand til at rekruttere netop de patienter, som træning og kostvejledning kan gavne.
- Rekrutteringsmekanismerne er endnu ikke undersøgt tilstrækkeligt, og derfor vil succesen bl.a. afhænge af lægens indstilling til MPR og til, om patienterne faktisk ”indløser” recepten og går i gang med programmet
- Det er vigtigt, at behandlingen er effektiv forstået således at patienterne vedbliver at være fysisk aktive. Her spiller psykologiske faktorer som opbakning ind, ligesom erfaring med fysisk aktivitet er vigtig. Det viser sig endvidere, at den motion, patienterne vælger efter det indledende forløb, er meget forskellig i modsætning til træningscentrenes ret ensrettede tilbud.
- Københavnerundersøgelsen viser, at det har betydning for patienternes fortsættelse med målrettet træning, at de kan fortsætte under træningsformer, som de kender og er blevet fortrolige med, og som giver dem en struktur for deres træning.
- Det må ikke blive for besværligt at gå til motion, og derfor vil der sandsynligvis være behov for flere, relativt lokale tilbud til en række af patienterne

SLAGELSE-UNDERSØGELSEN

Helene Buch Pedersen og Morten Helmer har netop afsluttet deres Master of Public Health med en undersøgelse, der gennem et tværsnitsstudie har vurderet effekten af MPR i Vestsjællands Amt, Storstrøms Amt og Slagelse Kommune. I modsætning til Ribe og københavnerundersøgelserne, der kun har et followup på hhv. 10 og 12 måneder, har masteropgaven undersøgt, hvor mange af deltagere i MPR, der vedbliver at være fysisk aktive fra 2 til 28 måneder efter endt MPR. 1152 tidligere deltagere i MPR fik tilsendt et spørgeskema, og 869 returnerede det, hvilket svarede til godt 75 procent, hvilket er usædvanligt højt for denne type undersøgelser.

Udfaldsmålet (det, effekten er blevet målt på, red.) har været selvrapporert moderat fysisk aktivitet i minimum 30 minutter i fem eller flere dage om ugen.

Morten Helmer fremhæver, at motion på recept har potentiale til at mindske den sociale ulighed i sundhed.

” MEN FORTSÆT FOR ALT I VERDEN MPR, NÅR NU FLERE BÅDE INDENLANDSKE OG UDENLANDSKE UNDERSØGELSER VISER EN STOR BERETTIGELSE FOR MPR, NÅR DER FOKUSERES PÅ RELEVANTE DIAGNOSER.

Undersøgelsen viser, at mere end en tredjedel, svarende til godt 300 deltagere, opfyldte det nævnte udfaldsmål efter 28 måneder. Sandsynligheden for, at patienter med hjerte-kar-diagnoser, gennemfører MPR, er signifikant lavere end andre diagnosegrupper. Desuden ses det, at personer, der ikke gennemførte, var karakteriseret ved lang skoleuddannelse, var uden beskæftigelse, havde dårligt selv vurderet helbred og manglede støtte til fysisk aktivitet fra omgivelserne. Patienter med BMI over 30 har ligeledes en større tendens til at stoppe med fysisk aktivitet efter endt MPR.

En vigtig pointe vedrørende masteropgaven er ifølge Morten Helmer tendensen til, at MPR i et vist omfang udligner social ulighed.

”Et væsentlig argument for at tilbyde MPR til udvalgte borgere er, at tilbuddet i højere grad fastholder personer med kort uddannelse, der normalt er associeret med mindre hensigtsmæssig sundhedsadfærd, større sygdomsbyrde og større udfordringer i forhold til at ændre sundhedsadfærd i en mere gunstig retning. Derfor er det ret enestående, at resultaterne fra både København og

Slagelse indikerer, at MPR har potentiale til at mindske den sociale ulighed i sundhed.

Regeringen har i ”Sund hele livet – nationale mål og strategier for folkesundheden 2002-2010” en målsætning om at begrænse den stigende sociale ulighed i sundhed og peger på, at personer med kort uddannelse bærer en uretmæssig stor andel af sygdomsbyrden. En fortsættelse af MPR kan derfor potentielt bidrage til at opfylde regeringens målsætning. Og der er ingen tvivl: motion på recept virker. Justeret for alle usikkerheder viser vores undersøgelse, at 20 procent fortsætter med at være fysisk aktive op til to år efter MPR, og sammen med tendensen til udligning af social skævhed, mener jeg helt klart, at MPR har et stort potentiale”.

Morten Helmer mener samtidig, at det er vigtigt at forholde sig kritisk til MPR-konceptet, og at forskning skal være med til at sikre sig bedst mulig evidens for, at MPR er en hensigtsmæssig brug af samfundets ressourcer.

"Men fortsat for alt i verden MPR, når nu flere både indenlandske og udenlandske undersøgelser viser en stor berettigelse for MPR, når der fokuseres på relevante diagnoser. De fysiologiske forbedringer ved træning i et veltilrettelagt program kan nemt forrente MPR-omkostningerne, når man tænker på, at de årlige omkostninger i Danmark alene for type-2 diabetes udgør 31,5 milliarder kroner".

UDENLANDSKE UNDERSØGELSER

Det er svært at finde direkte sammenlignelige studier fra udlandet, men Morten Helmer og Helene Buch Pedersen har identificeret to studier, der som nogle af de få har en opfølgningstid på over 12 måneder. Jimmy et al. rapporterer i et schweizisk randomiseret kontrolleret studie, at 47 procent fortsat er aktive efter 14 måneder, uanset hvilken gruppe de tilhører. Interventionen består af enten en kort rådgivning om fysisk aktivitet hos egen læge, eller et forløb med rådgivning og telefonisk opfølgning.

Et amerikansk studie undersøger forskelle i effekt afhængig af rådgivnings-interventionens intensitet blandt inaktive voksne uden alvorlig kronisk sygdom. Sidstnævnte betyder bl.a., at patienter med tidligere koronarsygdom eller iskæmi udelukkes. Studiet finder efter 24 måneder, at den maksimale iltoptagelse hos kvinder er signifikant højere i de to grupper, der har modtaget forholdsvis intensiv intervention, mens man for selvrapporteret fysisk aktivitet kun finder en forskel mellem den mest intensive og den mindst intensive intervention. Blandt mændene finder man ingen forskelle mellem interventionsgrupperne. Ved studiets start er 1-2 procent aktive, mod 26-30 procent, som opfylder kriterierne for fysisk aktivitet ved 24 måneder.

MPR FREMOVER

Der har fra Nordisk Cochrane Center, Rigshospitalet, været kritik af en del af de studier, der har været offentliggjort i den internationale litteratur om motions forebyggende effekt. Kritikken går på, at flere af studierne ikke er blindede, hvilket vil sige, at lægen vidste, hvem der var kontrol, og hvem der var fysisk aktiv, hvilket vel i praksis også vil være overordentligt svært at sikre.

Bente Klarlund Pedersen, der er professor ved Center for inflammation og metabolisme på Rigshospitalet siger i en artikel til Ugeskrift for Læger i 2007:

"Jeg er enig i, at motion kunne opnå en anden prestige og dermed en bedre indplacering i sundhedsvæsenet, hvis sammenlignende forsøg påviser, at motion giver en større effekt frem for medicinske produkter. Men det er velkendt, at ingen har en kommerciel interesse i at lave den type studier. Samtidig har jeg selv en lidt anden tilgang til evidens end Cochranecentret, der udelukkende arbejder med randomiserede, kontrollerede studier. Jeg tillægger det stor vægt, hvis der samtidig er mekanistiske studier, der kan forklare, hvorfor fysisk aktivitet har en eventuel sundhedsgavnlig effekt" siger Bente Klarlund Pedersen.

Som en slags konklusion på den øjeblikkelige status kan man vel sige, at mens Jes Bak Sørensens studie konstaterede små

ændringer i en lille udvalgt gruppe, kunne man i både Københavns Kommune og Slagelse-undersøgelsen konstatere store ændringer i store og komplekse grupper. Ændringer, der i de to undersøgelses design blev fastholdt henholdsvis 8 og 28 måneder efter interventionens ophør. ●

REFERENCER:

Jes Bak Sørensen: *The effect of intervention with "Exercise on Prescription" on physical activity, fitness and health in sedentary patients with lifestyle diseases*

Ph.d. 2008

Helene Buch Pedersen og Morten Helmer: *Undersøgelse af Motion på Recept i Vestsjællands Amt, Storstrøms Amt og Slagelse Kommune. 1. juli 2005 - 31. maj 2007*

Master of Public Health 2008

Kirsten Kaya Roessler, Bjarne Ibsen, Bengt Saltin, Jan Sørensen: *Motion og kost på Recept i Københavns Kommune. Evalueringens resultater. Syddansk Universitetsforlag 2007*

Ny Viden, Syddansk Universitet: *Ingen effekt af motion på recept, juni 2008, nr. 6, s.14-15*

Ugeskrift for Læger: *Motionister på knoldet løberute, 2007; 169(14):1286*

Fagfestival 26.-28. marts

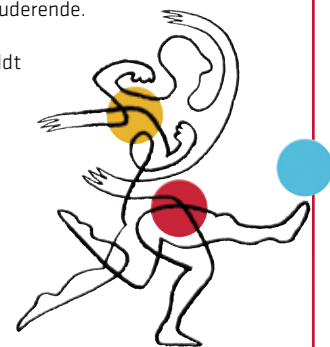
Professor Thomas Graven-Nielsen er en af oplægsholderne på Fagfestivalen. Hans arbejde har stor betydning for opfattelsen af, hvordan smertesystemet kan undergå plastiske forandringer i forbindelse med kroniske muskel- og skeletsygdomme.

Hvis du ikke allerede har tilmeldt dig fagfestivalen, har du stadig mulighed. Det koster 2.175 kroner for ordinære medlemmer og 1.175 kroner for fysioterapeutstuderende.

De over 100 abstracts, der er tilmeldt Fagfestivalen kan læses på Fysio-fagfestival.dk fra ultimo november.

Se det foreløbige program:

 Fysio-fagfestival.dk

Region Syddanmarks
formand
Brian Errebo-Jensen

REGIONER

120 ofrede en lørdag på faget

Region Syddanmark afholdt en mini-fagfestival med temaet kronikere

120 af Region Syddanmarks medlemmer fra alle sektorer mødtes lørdag den 20. september for sammen at få inspiration til arbejdet med kronikerne. På programmet var blandt andet Sundhedsstyrelsens og regionens anbefalinger omkring kronisk sygdom, indlæg om modic-forandringer, om akupunktur og evidensbaseret praksis, om refleksioner som en del af genoptræningen, om arbejdet på en smerteklinik, om aldring og kronisk sygdom samt om moderne smertefysiologi og implementering i klinisk praksis, paneldebat og meget mere.

De 120 deltagere er langt fra de 510 deltagere, som et tilsvarende arrangement tiltrak i 2007, men evalueringerne er gode. "Meget god og inspirerende dag - super". "Rigtig god dag - super relevant emne". "Undrer mig over, hvorfor der ikke er flere deltagere - de ved ikke hvad de er gået glip af", lyder nogle af kommentarerne.

AF: LIS BENTZEN MØRK HANSEN,
OVERFYSIOTERAPEUT, M.SC.

lbhns@regionsjaelland.dk

FOTO: JENS DIGE

Afdelingen,

der blev væk fra sig selv

Ånden i afdelingen set i et ledelsesperspektiv: Hvordan genskabes ånden, efter at strukturreformen har suget den ud af afdelingen? I Fysio- og Ergoterapiafdelingen på Holbæk Centralsygehus er der blevet arbejdet bevidst med at få den tilbage

→ **Kommunalreformen gjorde** det nødvendigt at redefinere roller og opgaver på sygehusene. Der er nu gået halvandet år, og det er naturligt at spørge, hvad tiden egentligt er gået med, og om de redskaber, vi har anvendt i brydningstiden, har båret frugt.

Efter Strukturreformens indførelse 1. januar 2007, var der i Fysio- og Ergoterapiafdelingen på Holbæk Sygehus stærkt begrænsede ressourcer tilbage til ambulante behandlinger og specialiseret genoptræning. Vi overførte midler til de nye kommuner svarende til i alt 40 procent af budgettet, og de tilbageværende ressourcer skulle primært tilgodese indlagte patienter.

Der var flere terapeuter, der i månederne efter strukturreformen rejste fra sygehuset og i marts 2007 meddelte afdelingens tillidsrepræsentanter, at medarbejderne endnu ikke havde fundet sig selv efter strukturreformen, og at de var kede af det.

De savnede de ambulante patienter. De syntes, at deres opgaver var det, der var blevet efterladt – med andre ord var der en følelse af, at de sygehusansatte terapeuter havde fået "resterne". Det var vores (ledelsen, red.) opfattelse, at følelsen var en generel følelse hos hospitalsansatte terapeuter i tiden efter strukturreformens indførelse. Gode råd var derfor dyre for ledelsen, som både havde triste medarbejdere og stod med ledige stillinger. Afdelingens ånd - "det luftige" - skulle genfindes. Men hvordan?

ÅNDEN ER EN USYNLIG "STORMAGT" I AFDELINGEN, DER SKAL BEHANDLES MED YDMYGHED, FORDI DEN KAN ØDELÆGGE TILVÆRELSEN, HVIS DEN FORULEMPES. PÅ DEN ANDEN SIDE KAN DEN SKABE UFATTELIG RIGDOM, HVIS DEN BEHANDLES MED DEN NØDVENDIGE RESPEKT OG ÆREFRYGT.

Artiklens forfatter
Lis Bentzen Mørk
Hansen er
overfysioterapeut
på Holbæk
Centralsygehus.

I forbindelse med Strukturreformens indførelse blev væsentlige faglige kernekompetencer inden for den ambulante genoptræning parkeret og sat af. Nye kompetencer skulle erstatte tidligere, men det lå ikke lige for, hvilke kompetencer vi søgte. Og hvordan vi skulle finde ud af at sætte ord på det, vi ikke helt vidste, hvad var. Men det var givet, at vi måtte vælge en indgang til problemstillingen.

MØDET SKULLE VÆRE INTERESSANT HVER GANG

Holbæk Sygehus blev i 2007 defineret som et akutsygehus i Region Sjælland under det nydefinerede Sygehus Nord, som var en realitet 1. januar 2008. Det betød, at vores nye opgaver var at betjene den akutte patient, som skulle gennemgå et kort patientforløb på sygehuset. Den terapeutiske indsats ville blive betydeligt præget af vurderinger og genoptræningsplaner. En til tre kontakter under indlæggelsen var oftest, hvad det kunne blive til, hvorfor vores terapeutiske rolle og indfaldsvinkel i højere grad end tidligere krævede fokus på nuet. Der var ingen tid at spille. Som terapeuter skulle vi være i stand til at møde hver eneste patient på dennes præmisser i den aktuelle situation.

Ud over den terapeutiske undersøgelse, vurdering og behandling skulle patienterne motiveres til at varetage egne fysiske og sundhedsfremmende interesser i fremtiden. Der var ikke plads til for eksempel vurderinger over tid, opsamling på et dårligt møde eller manglende opmærksomhed fra den ene eller begge parter. Underforstået: det var der tidligere i de længerevarende forløb. De nye vilkår for mødet med patienten blev derfor essentielle for udviklingen af de nye roller og opgaver.

Vi opsatte et mål for mødet med patienten. Det skulle hver eneste gang være interessant for både patienten og terapeuten og måtte aldrig blive rutine. Nuet og nærværet skulle i fremtiden opgraderes og dyrkes ved, at alle medarbejdere opnåede større viden om og forståelse for betydningen heraf. I dette vidensfelt befandt bifagene etik, æstetik, kommunikation og pædagogik sig, og disse fag skulle komme ind som interessante bud på den terapeutiske kompetenceudvikling i fremtiden.

Omdrejningspunktet for motivationen for det terapeutiske arbejde på hospitalerne skulle med andre ord fremover være de korte indlæggelsesforløb. Vi stillede derfor skarpt på et større hæfte med 20 anbefalinger vedrørende de mellem menneskelige relationer, som byggede på de bløde værdier. Hæftet "Patientens møde med Sundhedsvæsenet" blev i 2003 udgivet af Amtsrådsforeningen sammen med en række andre organisationer.

PÅ JAGT EFTER ÅNDEN I AFDELINGEN

Afdelingen var efter flere organisationsændringer og strukturreformen 1. januar 2007 kommet væk fra sig selv og havde fået eksistentielle problemer. Det var derfor vigtigt, at vi fik nye perspektiver på arbejdet, der kunne hjælpe os til igen at være selvregulerende og kreative. Vi havde ikke brug for smarte konsulenter til at trække "effektive" styringsmekanismer ned over os, men vi havde brug for at blive hjulpet til at hjælpe os selv med at blive selvregulerende både som enkelt individ, som selvstyrende grupper og som afdeling. Vi skulle coaches.

En vigtig association til selvudvikling (ånd) er refleksion – det at man reflekterer over sig selv i forskellige sammenhæng. Vejen frem var at tænke over egen eksistensberettigelse og formulere den for sig selv og omverdenen. Her tænkes hverken på drifts- eller virksomhedsplaner, men på terapeutens og afdelingens eksistensberettigelse i mødet mellem patient og terapeut og i mødet mellem mennesker i det hele taget.

Det var for os nødvendigt at redefinere os selv som hospitalsterapeuter. Med forhistorie, fordomme, holdninger, værdier og etik. I refleksionen over eksistensberettigelsen måtte der gøres plads til såvel de rationelle som irrationelle processer. Livet i en organisation består nemlig også af symbolske fænomener, som eksisterer parallelt med de konkrete forhold - i hvert fald hvis arbejdslivet skal udfolde sig kreativt og glædesfyldt. Eksistentielt set var opgaven på samme tid at forene de forskellige bevidsthedsfunktioner, bl.a. tænkning (faglighed), følelse og fantasi. At forene livets momenter i samtidighed er netop opgaven, som Søren Kirkegaard udtrykker det og fortsætter: Er man gået fra fantasien og følelsen, så er det lige så galt som at gå fra forstanden.

Det er altså ikke kun en følelse at ønske sig en sund afdeling, men en forening af følelse, fornuft, æstetik og måske endnu mere. Det havde derfor betydning for udviklingen i Holbæk, at vi var bekendt med, at foreningen af modsætninger er et centralt kendetegn ved fænomenet ånd. Ånden er en usynlig "stormagt" i afdelingen, der skal behandles med ydmyghed, fordi den kan ødelægge tilværelsen, hvis den forulempes. På den anden side kan den skabe ufattelig rigdom, hvis den behandles med den nødvendige respekt og ærefrygt (1).

Som det kan forstås er det vigtigt i forståelsen af, hvad refleksion (og dermed bevidsthed, ånd og selvet) er for noget, at vi medgiver, at den ikke kun er en intellektuel proces, men at den også er følelsesmæssig, intuitiv, sansmæssig og viljemæssig.

"PROJEKT PROFIL"

På en temaaftermiddag i maj 2007 formulerede afdelingen (alle medarbejdere) "Projekt Profil" med visionen: at komme til at se den indlagte patient på et akuthospital i et fælles udvidet og modsætningsfyldt terapeutisk perspektiv i en organisation med selvstyrende grupper.

Strategierne var at:

- få forståelse for sammenhænge mellem specialiserede faglige og generelle mellem menneskelige kompetencer,
- generere en organisation, der kan håndtere den terapeutfaglige viden, der relaterer sig til de lægelige specialer samtidig med, at de tværgående mellem menneskelige dimensioner opgraderes,
- give større mellem menneskelige og helhedsorienterede kompetencer hos den enkelte medarbejder gennem arbejdet med "Patientens møde med Sundhedsvæsenet",
- strategierne blev implementeret, men at der kunne arbejdes mod fælles mål om nødvendigt med forskelligt tempo. Dog med deadline februar 2008.

Arbejdsformen skulle være gruppearbejde:

- i netværk med repræsentanter fra de selvstyrende grupper, hvor hvert netværk skulle tage sig af et af fire emner: etik, æstetik, kommunikation og pædagogik (læringsprincipper)
- de selvstyrende grupper, hvor hver gruppe skulle tage sig af emnet "det kliniske blik" samt fem af de 20 anbefalinger fra "Patientens møde med Sundhedsvæsnen".

LEDELSENS ANSVAR

Ledelsen havde et stort ansvar for, at Projekt Profil overlevede, da hverdagen var fyldt op med drift og nye organisatoriske og strukturelle udfordringer. Vi ledte projektet i tiltro til styrken i selvorganiseringen af netværk og selvstyrende grupper. Sideløbende inviterede vi eksterne undervisere med stor viden om etik til Holbæk, da vi fandt, at det nye arbejdsfelt med korte patientforløb ofte bragte terapeuterne i ægte etiske dilemmaer. Feltet krævede knivskarpe prioriteringer og betydelige etiske overvejelser i hverdagen.

Vi havde i vinterhalvåret tre gæsteforedragsholdere, der talte om og forholdt sig til etik:

Tidligere formand for Det Etske Råd, professor Povl Riis var overordnet i sine perspektiver og øste af sin store erfaring. Han rammede blandt andet mødet med patienten ind med følgende citat af K.E. Løgstrup: "Den enkelte har aldrig med et andet menneske at gøre uden at han holder noget af dets liv i sin hånd. Det kan være meget lidt, en forbigående stemning, en oplagthed man får til at visne, eller som man vækker, en lede, man uddyber eller hæver. Men det kan også være forfærdende meget, så det simpelthen står til den enkelte, om den andens liv lykkes eller ej".

Mogens K. Skadborg, som er overlæge og har en mastergrad i etik og værdier, talte om menneskesyn, etik og værdier. Han gennemgik de vigtigste etiske paragraffer i Sundhedsloven og autonomiprincippet. Vi fik en teoretisk gennemgang af pligtetik, nytteetik, dydsetik og dyd – den gyldne middelvej. Det var vanskeligt stof, men da vi efterfølgende arbejdede med tre case-baserede etiske analyser gav det mening og stort engagement.

Som sidste foredragsholder havde vi to eftermiddage i foråret 2008 besøg af fysioterapeut, lektor, Jeanette Præstegaard. Hun ramte lige ind i problemstillingerne, og vi har aftalt, at hun skal komme igen i løbet af vinteren for at holde etikdiskussionen levende og på højt niveau.

Jeg mener, at afdelingen - et år efter igangsættelsen af Projekt Profil - igen har en særlig udtalt respekt for mødet mellem mennesker, det være sig patienter, kollegaer i det monofaglige som tværfaglige team internt som eksternt eller studerende. Interessen for mødet mellem mennesker er autonom og uafhængig af diagnoser og eksisterer sideløbende med kompetencerne inden for de terapeutiske kerneydelser.

ÆSTETIK OG KOMMUNIKATION

I den forgangne vinter nåede vi langt fra alle punkterne i Projekt Profil, faktisk blev kun etikken gennemtygget. Men alle de bløde værdier er kommet på vores dagsorden og bliver medtænkt i det

ETIK ER EN SLAGS FÆLLES FORSTÅESES RAMME

"Der er i dag en stigende interesse og bekymring for etik i Sundhedsvæsnen. Etik handler om overvejelser og refleksioner om, hvorledes man sædvanligt bør handle for at gøre noget godt og rigtigt over for andre mennesker, - den gode norm. Etik er en slags fælles overordnet forståelsesramme, vi har for det gode og det rigtige. Når vi ønsker at udføre forståelsen, vi har om det gode og det rigtige i konkrete handlinger, kalder vi herefter handlingerne moralske (hjælpe et andet menneske i nød). Handlingerne bliver umoralske, når vi ved, hvad der er godt og rigtigt at gøre, men at vi lader som ingenting eller bevidst handler direkte modsat normen om det gode og rigtige (lader folk sejle deres egen sø").

Fra Jeanette Præstegaards oplæg til terapeuterne på Holbæk Centralsygehus

små. Etikken har vi fået under huden, og vi diskuterer de etiske og moralske problemstillinger i afdelingen med større kompetence. En gang om måneden sættes en af de 20 anbefalinger fra "Patientens møde med Sundhedsvæsnen" på dagsordenen i de selvstyrende grupper, og det er en "still going on"-praksis. Etikken er blevet en del af afdelingens ånd.

De etiske diskussioner i Holbæk er planlagt til at fortsætte i det uendelige, men vi vil også tage fat på de næste emner i Projekt Profil: kommunikation og æstetik.

Helt tilbage fra antikkens tidsalder har det været kendt, at skønhed har betydning for menneskers helbredelse. Ud fra denne indsigt, er det derfor forbløffende, at vi i et af verdens rigeste lande fortsat har gamle og slidte terapier med rod og meddelelser sat op med sportstape på væggene. Desværre hører det til sjældenhederne, at terapeuter diskuterer de fysiske rammers sansepåvirkning. Og spørgsmålet, om æstetikken kan bidrage til at styrke organismen i sin helhed og derigennem forstærke de sundhedsfremmende processer, høres ærgerligt nok kun undtagelsesvis.

Projekt Profil kører videre i Holbæk. Vi vil i det kommende år sætte ord på æstetikken ved også at fokusere på kommunikation. Vi tror på, at det vil være med til at nære ånden - det "luftige" i afdelingen til glæde for patienterne.

Afslutningsvis skal det nævnes, at sideløbende med redefineringen af roller og opgaver i 2007/8, har der fundet en terapeutfaglig kompetenceudvikling sted inden for kerneydelserne. Og endelig: Fysio- og Ergoterapiafdelingen i Holbæk har i dag sine stillinger besat, og det kan vi takke ånden i afdelingen for. 🍀

Reference: Preben Grønkjær. Organisationens ånd, Selvrealisering i virksomheder og andre fællesskaber. 2000. Forlaget Hovedland.

Ledende ergoterapeut Anette Bruun takkes for kommentarer og redigering af artiklen.

” DET VAR FAKTISK EN SORG AT SKULLE GIVE AFKALD PÅ SÅ MANGE GODE KOLLEGER, SOM MAN HAVDE ARBEJDET SAMMEN MED I SÅ MANGE ÅR

Marianne Bengt Jespersen

” DET VAR IKKE KUN DET, AT VORES ARBEJDS- OPGAVER ÆNDREDE SIG. DET VAR OGSÅ HELE DEN HER FØLELSE AF, HVAD ER DET BLEVET FOR EN ARBEJDSPLADS

Ellen Dahl Wessman

På jagt efter ÅNDEN i afdelingen

Ansporet artiklen på de foregående sider om afdelingen, der blev væk fra sig selv, er Fysioterapeuten taget til Holbæk. For at se, om vi kan få øje på den genfundne ånd

” EN AF DE VÆSENTLIGE TING ER, AT VI HAR EN GOD TONE, UDEN AT VI BEHØVER AT MINDE HINANDEN OM DET

Karen Marie Nielsen

” EN SIDEGEVINST ER, AT MAN MØDES OM NOGLE LIDT UTRADITIONELLE ANDRE TING END DET DAGLIGE OG FINDER HINANDEN IGEN

Maja Bennett

AF: JOURNALIST ANNE GULDAGER

ag@fysio.dk

FOTO: JENS DIGE

→ **Fysioterapeuten er taget til Holbæk Sygehus** for med egne øjne at se, hvordan det går med ånden i terapiafdelingen. Har den været forulempet, og har den det bedre nu, som overfysioterapeut Lis Bentzen Mørk Hansen hævder i artiklen på side 10.

Her møder vi fysioterapeuterne Marianne Bengt Jespersen, Karen Marie Nielsen og Ellen Dahl Wessman samt ergoterapeut Maja Bennett.

Og ja – den er god nok. Den gode ånd, der i mange år har præget afdelingen, var i månederne efter kommunalreformen særdeles skrøbelig, og det var rigtigt set af afdelingsledelsen, at der skulle gøres noget for at holde på den, mener de fire.

”Vi var jo allsammen skrøbelige lige der i starten af året 2007”, som Ellen Dahl Wessman forklarer.

Karen Marie Nielsen: ”Kommunalreformen rystede os faktisk lidt mere, end vi var klar over den ville gøre. Vi havde jo forberedt os, og det var gået fantastisk godt op med, hvem der ønskede at blive på

sygehuset, og hvem der ønskede at flytte ud til kommunerne. Så vi blev efterfølgende lidt rystede over, at tingene var noget anderledes, end vi havde forestillet os. Folk var simpelthen kede af det”.

”Det var faktisk en sorg at skulle give afkald på så mange gode kolleger, som man havde arbejdet sammen med i så mange år” fortæller Marianne Bengt Jespersen. Det drejede sig i første omgang om ti fysioterapeuter og fire ergoterapeuter, og i de følgende måneder rejste yderligere nogle stykker, der havde skiftet mening og alligevel ikke ville blive på sygehuset med de ændrede roller og opgaver.

”Jeg tror, at mange blev bange for, om de havde truffet det rigtige valg. Det var svært at finde sine egne ben”, siger Maja Bennett, og Ellen Dahl Wessman supplerer:

”Man blev jo tvunget ud i at tage et valg og man stod på det ene ben og lidt på det andet ben og vidste ikke helt, hvordan man havde det med noget af det”.

Havde de fået valget, var de løbet skrigende bort fra mere snak om bløde værdier, indrømmer de fire terapeuter.

DEN "RIGTIGE" FYSIOTERAPI

Som Lis Bentzen også skriver i sin artikel, var det ikke kun de gamle kolleger, afdelingens personale savnede, men i meget høj grad også de gamle opgaver – de ambulante patienter.

"Mange snakkede om, at de savnede de ambulante, de raske. De var et dejligt afbræk i løbet af dagen, og efter manges opfattelse var det den ambulante genoptræning, der var "rigtig" fysioterapi. Mange havde svært ved at finde deres rolle i det meget akutte arbejde og arbejdet med de meget syge mennesker, der var tilbage på sygehusene. Man skulle finde de faglige udfordringer og finde ud af, hvad det er, der er fysioterapi i dét. Jeg kan huske, at vi talte meget om det på det tidspunkt. Jeg fornemmede tristhed og frustration", siger Karen Marie Nielsen. Hun fortæller, hvordan man spurgte sig selv og hinanden, hvordan man skulle komme videre, og hvordan afdelingen skulle kunne rekruttere personale i en situation, hvor de opgaver der var tilbage på sygehusene, var det, der var blevet "til overs".

For det var sådan, de havde det, fortæller de fire. De følte, at de sad tilbage med resterne.

Ellen Dahl Wessman: "Det var ikke kun det, at vores arbejdsopgaver ændrede sig. Det var også hele den her følelse af, *hvad er det blevet for en arbejdsplads?* Jeg synes, ordet identitet dækker det godt. *Hvad er vi her for, hvem er vi her for, og hvad er det, der skal gøre det spændende at være her?* Det er ikke os alle, der har oplevet et skift i arbejdsopgaverne, men der var den her stemning i huset af usikkerhed".

Karen Marie Nielsen: "Jeg vil ikke sige, at den gode ånd forsvandt, men vi måtte se i øjnene at vi var nødt til at være opmærksomme på at bevare den gode ånd, som vi har. Vi har en god arbejdsplads, og det var vi interesserede i at værne om, på trods af at der havde

været så meget opbrud, og at opgaverne havde ændret sig så meget".

ÅBENHED, RUMMELIGHED OG NÆRVÆR

Om det er på grund af Projekt Profil, eller om det er fordi tiden lægger alle sår, har de sværere ved at afgøre, fordi forløbet har strakt sig over tid. Men det afgørende er, at den gode ånd eksisterer i bedste velgående.

"En af de væsentlige ting er, at vi har en god tone, uden at vi behøver at minde hinanden om det", siger Karen Marie Nielsen i et forsøg på at forklare, hvad der kendetegner den luftige ånd, der ikke så let lader sig beskrive.

Som ny mærker man den, mindes Maja Bennett, der begyndte på afdelingen i marts 2006: "Her er plads til alle, plads til de nye og plads til de gode gamle garvede. Som ny har man det bare godt fra dag ét og føler sig meget velkommen. Her er åbenhed, rummelighed og nærvær".

Og det var der, det var lige ved at gå galt lige efter kommunalreformen, mener hun. "Der var måske mindre rummelighed. Uden at man snerrede ad hinanden og tonen blev dårlig, så blev den bare *dårligere*".

Marianne Bengt Jespersen: "Man rummede faktisk ikke andre mennesker end sig selv. Vi fik skyklapper på og tænkte kun på, hvad det var, vi selv gerne ville fremover".

Karen Marie Nielsen: "Jeg havde som tillidsrepræsentant også en frygt for, at folk skulle rejse og vores arbejdsplads ville smuldre og gå i opløsning".

DER SKULLE ARBEJDES MED DE BLØDE VÆRDIER

Som Lis Bentzen beskriver, fandt afdelingsledelsen på, at skulle ånden tilbage i afdelingen, skulle der arbejdes med de bløde værdier,

etik, æstetik, kommunikation og pædagogik. Og set i bakspejlet var det en rigtig vurdering, mener de fem, selvom der i første omgang ikke blev klappet højlydt af ideen.

Ellen Dahl Wessman: "Mange af sad med en følelse, at vi ikke orkede at beskæftige os med endnu noget blødt, fordi vi havde været meget i det bløde, da vi gik over til selvstyrende grupper. Mange af os tænkte, at vi ville have noget håndgribeligt at arbejde med. Noget fagligt. Vi mødte op til temadagen med en følelse af, *hvad skal vi med det her?*"

Men følelsen af skepsis varede kun kort, og i dag er de fire enige om, at det har været en god proces.

Ellen Dahl Wessman: "Det var lidt luftigt i begyndelsen, men efterhånden kom der jo mere kød på. Undervisningsseancerne har mere eller mindre fænget, og jeg tror, folk har været glædest for det, der relaterede sig til det daglige arbejde. Jeanette Præstegaards oplæg skød lige i mål!"

Karen Marie Nielsen: "Det har givet en stor ballast i forhold til det tværfaglige samarbejde og de etiske dilemmaer, man kommer i. Det har gjort, at man tør træde i karakter i forhold til plejepersonalet. Man har lidt mere at hænge sin mavefølelse op på".

"En sidegevinst er, at man mødes om nogle lidt utraditionelle andre ting end det daglige og finder hinanden igen", supplerer Maja Bennett.

Men har det ikke været svært at finde tiden til det?

"Jo!", lyder det samstemmende.

Maja Bennett: "Oplægget var, at vi skulle behandle de fem emner sideløbende. Det fandt vi ud af i løbet af efteråret, at det holdt bare ikke. Vi magtede ikke at få tid til at mødes og komme ordentligt omkring det. Så derfor blev det afgrænset til at handle om etik, og så tager vi kommunikation næste år".

"Det bliver en længere proces, men det gør ikke noget at have de løbende indspark i dagligdagen. Men hvis Lis havde spurgt os inden hun kom med ideen havde vi sagt, "det har vi ikke tid til" og var løbet skrigende bort. Men det var rigtigt set hos hende, at der var nødt til at blive gjort noget", siger Ellen Dahl Wessman.

Men er der slet ikke nogen, der ærgrer sig over, at penge, der kunne have været brugt på et skulderkursus er blevet brændt af på mere eller mindre luftige foredrag om etik?

"Nej", lyder det - igen i kor.

Marianne Bengt Jespersen: "Nej, Lis har været god til at få skaffet økonomi til begge dele. Det er ikke noget, der bliver taget fra vores kursuskasse".

Karen Marie Nielsen: "Det er en billig måde at uddanne sit personale på at lave nogle halve temadage. Vi betaler selv regningen, for arbejdet ligger der jo bagefter. Men den positive side af det er, at vi hører det samme alle sammen og der er ikke nogen, der skal komme og referere hvad nogen andre har fortalt dem. Det har været en enorm gevinst".

DEN AKUTTE PATIENT ER OGSÅ SPÆNDENDE

Men hvordan har et par foredrag om etik hjulpet på følelsen af, at man er blevet efterladt med resterne og har haft svært ved at finde

sin rolle i forhold til patienter, man måske kun ser en enkelt eller meget få gange?

Maja Bennett: "Det handler jo om at gøre arbejdet med den akutte patient spændende. Og når man tænker lidt over det, så fylder sådan noget som kommunikation og etik utrolig meget mere hos den akutte patient end hos en patient, der er meget længere i sit forløb. Fordi der er mange etiske dilemmaer. Du har nogle patienter, som er i krise og i sorg, og som har hjemve og hvad ved jeg. Det er jo et meget skrøbeligt menneske, du sidder over for, og der skal du have din kommunikation og etik med dig på et professionelt plan".

Marianne Bengt Jespersen: "Man bliver meget bevidst om det første møde med sin patient, for det er jo alfa og omega - det betyder meget for hele deres forløb. Det stiller store krav til den enkeltes måde at undersøge og vurdere patienter, at de er her så kort. Man skal være hurtig, men man skal også være dygtig, ellers kommer man ikke omkring det hele menneske. Og egentlig synes jeg, at det er enormt spændende. Det kræver faglighed, og i det ligger også forståelse af empati, etik, kommunikation - alt det der. Det rummer det hele".

Ellen Dahl Wessman: "Det er vel et eller andet sted også bare almindelig medmenneskelig interesse. En interesse for det menneske, man står over for. Selvom det er beskedent, hvad man kan tilbyde af fysioterapi i den situation, skal man kunne se det spændende i det og nødvendigheden af, at man står lige netop dér". ●

DER ER 13 AT VÆLGE IMELLEM

Vidste du, at Krop & Fysik har en hel serie af pjecer, hvor du kan få information og gode råd om, hvordan du kan tage vare på din krop. Pjecerne er skrevet af fysioterapeuter i samarbejde med andre sundhedsfaglige personer.

Pjecerne er på 16 sider med mange illustrationer og øvelsestegninger.

Spørg efter pjecerne hos din fysioterapeut eller bestil dem på hjemmesiden www.krop-fysik.dk

AF: JOURNALIST ANNE GULDAGER

AG@FYRIO.DK

FOTO: LARS SKAANING

 tillidsfolk.fysio.dk

Vi vil også være med

Da Johnny Kuhr skulle evaluere overenskomstforhandlingerne og konflikten sammen med en større flok tillidsrepræsentanter, var det, der mødte mest kritik, at ikke flere havde fået lov at være med

Han var lidt nervøs ham formanden, da han for første gang efter den 60 dage lange konflikt i forsommeren skulle stå ansigt til ansigt med en større forsamling af tillidsrepræsentanter.

Ville beskeden fra de 120 deltagere i årskonferencen for tillidsrepræsentanter være, at de 59 dage havde været spildt, og ville de fortælle om medlemmer i hobetal, der planlægger at melde sig ud af foreningen?

Men Johnny Kuhr kunne have sparet sig sin nervøsitet, for det var i dén grad en forsamling af pæne mennesker, der tog imod ham på Hotel Fåborg Fjord den eftermiddag i september. Formanden stod ikke til skældud, men evaluere ville tillidsrepræsentanterne gerne - så gerne, at de protesterede højlydt, da Johnny Kuhr på et tidspunkt foreslog en halv times pause.

ET FANTASTISK FÆLLESSKAB

Hvad skal vi gøre, og hvad skal vi måske især ikke gøre næste gang? Var det det hele værd, og kunne vi have gjort det anderledes, lød Johnny Kuhrs spørgsmål, inden mikrofonen blev sendt på tur mellem tilhørerrækkerne:

"Hos os har vi talt om, at det var stor ståhej for ikke ret mange penge. Men vi har til gengæld fået noget andet ud af konflikten, nemlig et helt fantastisk fællesskab".

"Hvis man begynder at regne på det, har strejken ikke kunnet betale sig, men den var det eneste middel, vi havde, og nu er der kommet fokus på ligelønsspørgsmålet", lød nogle af de overvejende positive udsagn. Der var dog også nogle, der mente, at det hele havde været mere eller mindre spild af tid:

"Mine kolleger har talt meget om, at regionerne ikke var en reel forhandlingspart. Vi synes, man burde bruge de næste tre år til at lave om på dét. Og så er der mange, der synes, at det er gammeldags at strejke, især de unge havde ikke lyst til at gå med fanerne", sagde en.

"Det, jeg hører mange sige, er, at strejken var for meget bøvl, og vi bare skulle have sagt ja til at begynde med", sagde en anden.

"Vi skal have meget fokus på, hvordan vi får folk til at blive i foreningen, for hvis ikke vi står sammen, får vi ingenting", lød et udsagn, som Johnny Kuhr ikke overraskende var rørende enig i:

120 tillids-
repræsentanter
deltog i
årskonferencen.

"Vi er 100 procent afhængig af medlemmernes opbakning, og det er også derfor, jeg er her i dag – for at høre, hvad I og medlemmerne synes, vi skal gøre næste gang", sagde han.

MERE EJERSKAB EFTERLYSES

Hvis formanden havde troet, han ville få klar besked om ikke at gå i konflikt igen, tog han fejl. Tværtimod var tillidsrepræsentanterne optaget af, at mange flere fik ejerskab til konflikten, hvis der skulle blive en næste gang.

"Det gav et rigtig godt sammenhold, et godt skub til samarbejdet. Det var vigtigt for mig og mine kolleger, at det nyttede noget, og at vi selv løste det uden et indgreb. Men hvis der kommer en anden gang, skal vi sørge for et bedre samarbejde med dem, som ikke konflikter".

"Vi oplevede, at de, der ikke var udtaget, var meget optaget af at få flyers, badges og T-shirts, så de kunne skabe opmærksomhed over for de borgere, de trænede. Men det var svært at få fat i materialet, og vi følte i det hele taget ikke, at der var de store forventninger til de ikke-udtagede".

"Vi konfliktede ikke, med vi adopterede en arbejdsplads, som gjorde. Men det var uhyre svært at støtte op om dem og deres aktioner, for vi var jo på arbejde! Og vi skulle køre mellem 40 og 100 kilometer, hver gang vi skulle være med til en aktion".

"At udtage 10 procent var for lidt. For at blive synlige skulle vi have været flere. Hos os var vi ikke udtaget, og jeg havde en dårlig fornemmelse over, at vi lod sygeplejerskerne slås for os", sagde en, som blev bakket helt og aldeles op af den næste, der havde ordet:

"Vi var ikke udtaget, men det var vores sygeplejersker, og det var dødfrustrerende. Vi arbejder meget tværfagligt og havde mange diskussioner om, hvad der var konfliktramt arbejde. Næste gang vil vi være med!"

"Vi var med i kommunen, men det var vores store sygehus ikke, og vi så dem aldrig. Det var meget frustrerende", sagde en tillidsrepræsentant fra Esbjerg, og regionsformand i Region Syddanmark, Brian Errebo-Jensen var enig: "Det jeg har lært af den her konflikt er, at man skal huske at få sygehuse med i en stor spredt region som vores".

Johnny Kuhr ville meget gerne være med til at skabe mere ejerskab, men mente ikke, at det ville have været holdbart at udtage flere. "Vi ville ikke have fået en kortere konflikt, og vi ville heller ikke have fået mere synlighed af at udtage flere, men vi ville meget hurtigere have fået en tom konfliktfond", sagde han.

ET ALTERNATIVT FORSLAG

Johnny Kuhr var af gode grunde også nysgerrig efter at høre fra tillidsrepræsentanterne, hvordan medlemmerne havde taget imod budskabet om, at der skal en ekstraordinær opkrævning af konfliktkontingent til for at få fyldt konfliktfonden op igen, men også her, blev han beroliget.

"Foreningen har fundet en god måde at opkræve konfliktkontingent på. Blidt over lang tid i stedet for færre store regninger, som andre foreninger har gjort", sagde en, mens en anden kunne berette, at hun ikke havde hørt så meget som en eneste kritisk bemærkning.

Det var der naturligvis andre, der havde og en enkelt havde også et forslag med hjemmefra: "Hæld pengene til trykning af fagbladet i konfliktfonden i stedet for. Det ender bare i papirkurven alligevel, så vi kan sagtens nøjes med at få det elektronisk", lød det.

Johnny Kuhr roste flere gange tillidsrepræsentanterne for den kolossale opfindsomhed, der havde været til stede i tilrettelæggelsen af aktionerne rundt omkring, men ikke alle var lige tilfredse med, at det meste af planlægningen foregik decentralt.

"Det har været et knoklearbejde at skulle opfinde den dybe talerken over hele landet. Jeg savnede en central koordinering – også i forhold til resten af Sundhedskartellet. Det fungerede ikke", sagde en tillidsrepræsentant, men deri tog han fejl, mente Johnny Kuhr.

"Du har ikke ret i, at det ikke fungerede. Det kan godt være, at det var et hestearbejde, men det fungerede" sagde formanden og så igen anerkendende ud over forsamlingen.

Det var også for let at være bagklog, mente en: "Vi har lært rigtig meget, og næste gang skal der nok være mere styring. Men det ved vi kun fordi, vi har haft den her oplevelse. Ellers ville vi have siddet her i dag og have snakket om, at det var for galt, at det hele var styret oppefra".

TAG ET TØRKLÆDE PÅ

En tillidsrepræsentant, der havde fulgt det hele på afstand på grund af en barselsorlov, syntes, at det havde været meget svært at få øje på andet end sygeplejersker i konflikten:

"Man skulle være meget skarp, hvis man skulle opdage, at fysioterapeuterne også strejkede - jeg tror ikke, at den almindelige dansker ved, hvem der er med i Sundhedskartellet".

Den udmelding havde Johnny Kuhr hørt før, og i Sundhedskartellet har man diskuteret det meget, fortalte han.

"Men selv sygeplejerskerne synes, at de har været for lidt synlige i forhold til FOA. Og jeg kan godt forstå det, for hvis man er synlig, eksisterer man".

"Tag et tørklæde på", lød opfordringen til Johnny Kuhr, der svarede, at man i hvert fald ikke ville komme til at se ham med platinblondt hår.

Og mindst en af tillidsrepræsentanterne mente da heller ikke, det var nødvendigt at gå til den slags yderligheder for at blive synlig:

"Jeg er ligeglad med, om folk tror, jeg er sygeplejerske, bare det giver nogle resultater. Og vi kan kun nå nogle resultater, hvis vi samarbejder med nogen, der er flere end os", sagde han.

"Måske skal vi, når vi er i konflikt og i overenskomstforhandlinger, være Sundhedskartellet, og i de tre år, der er indimellem, være fysioterapeuter", mente en.

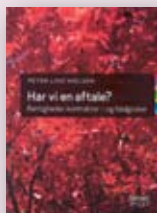
Og måske er det der med at være Sundhedskartellet netop blevet lettere på grund af konflikten, for som en tillidsrepræsentant sagde:

"Jeg tror kollegernes viden om Danske Fysioterapeuter og Sundhedskartellet er blevet større af det her. Vi var ikke udtaget til konflikt, men vi blev dagligt orienteret af vores sygeplejerske- og FOA-kolleger. Jeg tror, at Sundhedskartellet har vundet på konflikten – det er blevet noget, man forholder sig til, også i befolkningen". ●

Råd til selvstændige

En praktisk håndbog, der hjælper selvstændige med at indgå klare aftaler. Her omtales desuden kontraktforhandlinger, designbeskyttelse og rettigheder.

Peter Lind Nielsen. Har vi en aftale? – rettigheder, kontrakter og faldgruber.
Børsen Mikro. Kr. 199.
ISBN 978-87-7664-288-4

Du og jeg

– om personlig etisk standard, empati og dedikation

I bogen beskrives ti essays, der alle kredser om holdninger til og forståelse af mennesker, som på grund af deres helt særlige livssituation er dybt afhængige af andre menneskers måde at møde dem på. Det drejer sig alle om mennesker, der er ramt af omfattende funktionshæmninger, og som er helt eller delvist uden talesprog.

Laust Torp Jensen. Du og jeg. Frydenlund. Kr. 199.
ISBN 978-87-7887-661-4.

Skizofreni – klinisk praksis

Bogen giver en oversigt over epidemiologi, ætiologi og diagnose. Der kommer endvidere ind på forebyggelse, behandling og håndtering af patientgruppen i praksis.

Peter B. Jones, Peter F. Buckley. Skizofreni. FADL's forlag. Kr. 245.
ISBN 978-87-7749-284-6

Om at leve med DAMP

I bogen beskriver forfatteren, hvordan det er at leve med DAMP. Målet er at give fagfolk og andre et nyt syn på mennesker, der har DAMP.

Mogens R. Radmer. Det er bare DAMP-drengen i mig. Siesta. Kr. 189.
ISBN 978-87-91822-72-8

Menneskets anatomi og fysiologi

Bogen henvender sig til studerende ved de sundhedsfaglige professionsbacheloruddannelser. Den er ikke kun en lærebog, men kan qua sit omfattende register benyttes som opslagsbog.

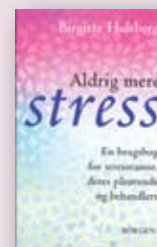
Olav Sand m.fl. Menneskets anatomi og fysiologi. Gads Forlag. Kr. 699.
ISBN 978-87-12-04298-3

Aldrig mere stress

Psykolog Birgitte Hultberg har skrevet en brugsbog for stressramte, deres pårørende og behandlere. I bogen viser hun blandt andet, hvordan man kan tanke op og få en god energiøkonomi.

Birgitte Hultberg. Aldrig mere stress.
Borgens Forlag. Kr. 149.
ISBN 978-87-21-03305-7

Intensiv pilates-træning

– Niveau 1,2 og 3

Med DVD'en kan man skræddersy sin egen pilates-træning, både hvad angår øvelser og træningstid. Hanna Dalsgard er leder og indehaver af pilatesDK.

Hanna Dalsgard. DVD: Intensiv pilates-træning. Artpeople. Kr. 199.
Bestilles på 72217071.

Bevægelse og udvikling

Bogen er en klassiker, der nu udgives i 5. udgave. Den henvender sig til alle, der arbejder med børns motorik. Gennemgangen af hjernens og nervesystemets funktion er sat i relation til udviklingspsykologiske og bevægelsepædagogiske overvejelser.

Lise Ahlmann. Bevægelse og udvikling.
Hans Reitzels Forlag. Kr. 225.
ISBN 987-87-5254-4

Input til den gode

genoptræning

Landstings salen på Christiansborg var tæt pakket med blandt andre kommunal- og regionpolitikere, da der i september blev indbudt til en hel dag med diskussion af, hvad der skal til for at gøre genoptræningsindsatsen i kommuner og regioner bedst mulig. Konferencen blev afholdt af Danske Fysioterapeuter, Ergoterapeutforeningen, Ældre Sagen og Danske Handicaporganisationer i fællesskab i anledning af, at det nu snart er to år siden, at kommunerne med kommunalreformen overtog det primære ansvar for genoptræningopgaven. Nu er det tid til at kigge på kvaliteten af indsatsen

PÅ FYSIO.DK KAN DU
LÆSE MERE OM GENOP-
TRÆNINGSKONFERENCEN,
FINDE DE FORSKELLIGE
OPLÆGSHOLDERES
PRÆSENTATIONER OG
LINKS TIL DE OMTALTE
UNDERSØGELSER.

AF: : STUD. SCIENT. POL. METTE WINSLØW
OG JOURNALIST ANNE GULDAGER

AG@FYSIO.DK

FOTO: HENRIK FRYDKJÆR

 fysio.dk

Flere mangler efteruddannelse

"Kvalitet er terapeuternes faglige kvalifikationer".

I sin åbningstale understregede Johnny Kuhr vigtigheden af fortsat efteruddannelse og kompetenceudvikling hos de fysioterapeuter og ergoterapeuter, der arbejder med genoptræning.

Danske Fysioterapeuters formand Johnny Kuhr sagde blandt andet i sin indledning til konferencen: "Gennem de seneste 10 år er der sket noget nær en faglig revolution inden for forskningen i ergo- og fysioterapi. Vores viden om hvad, der virker hvornår, er langt mere omfattende i dag, end den nogensinde før har været. Det forpligter. Det forpligter terapeuterne, der arbejder med genoptræning ude i kommunerne til hele tiden at holde sig opdateret med den nyeste viden inden for de forskellige behandlingsformer. Det forpligter kommunerne til at stille den fornødne tid og økonomi til rådighed for, at terapeuterne kan dygtiggøre sig indenfor de fagområder, hvor de praktiserer".

Danske Fysioterapeuter har som et led i forsøget på at sætte kvalitet i genoptræningen på dagsordenen, fået foretaget en undersøgelse af efteruddannelse blandt fysioterapeuter i 2007 og 2008. Undersøgelsen viser blandt andet, at mens mange har fået nye opgaver som følge af kommunalreformen, er der langt færre, der har modtaget efteruddannelse i forbindelse med de nye opgaver. ●

DANSKE FYSIOTERAPEUTERS
FORMAND JOHNNY KUHR

ERGOTERAPEUTFORENINGENS
FORMAND GUNNER GAMBORG

UNDERDIREKTØR I
SUNDHEDSSTYRELSEN
CLAUS MUNK JENSEN

Terapeuterne gør det bedst

Som Johnny Kuhr sagde i sin indledning, er kvalitet også et spørgsmål om genoptræningsplanernes indhold og om organiseringen i kommunerne. Disse emner var derfor i fokus i flere af de efterfølgende oplæg.

Ergoterapeutforeningens formand Gunner Gamborg refererede fra en undersøgelse foretaget af Ergoterapeutforeningen, der viser, at kvaliteten af genoptræningsplanerne ofte er utilfredsstillende og meget afhængig af, hvem der udarbejder dem.

Eksempelvis sker udredning af funktionsevne ikke altid, men bliver oftest foretaget, når det er terapeuter, der udarbejder genoptræningsplanerne. Der er især mangelfuld udredning af funktionsevne ift. patienter fra skadestuer og fra ambulatorier.

Det fik underdirektør – tidligere overlæge – Claus Munk Jensen fra Sundhedsstyrelsen på banen med en bemærkning om, at "enhver fornuftig overlæge uddelegerer vel det her til terapeuterne?".

Samme Claus Munk Jensen havde forinden været på podiet for med Sundhedsstyrelsens briller at give en status på overflytningen af genoptræningsopgaven.

Han konkluderede, at selvom flere får genoptræning, er opgaven ikke løst endnu, og der er flere ting, man ikke ved: Man ved ikke, om alle, der har et behov, får en genoptræningsplan. Man ved ikke, om genoptræningen kommer rettidigt og er tilstrækkelig. Og man ved ikke, om nogen får for meget genoptræning.

Det sidste fik socialdirektør Kit Claudi, Hvidovre Kommune, til at bede om ordet: "Der er stor forskel fra sygehus til sygehus på, hvad der er almen og specialiseret genoptræning, og når man spørger, får man blot at vide, at det er et lægeligt skøn", sagde hun og efterlyste Sundhedsstyrelsens holdning til spørgsmålet.

Claus Munk Jensens umiddelbare svar var, at ingen kan sige, på hvilket niveau andelen af specialiseret genoptræning skal ligge, men at det nuværende niveau på 41 procent er "markant for højt". ●

Samarbejder om specialrettede tilbud

Skal genoptræningen have en høj kvalitet, skal den målrettes den specifikke diagnose. Derfor har de tre kommuner Rudersdal, Gentofte og Lyngby-Taarbæk valgt at oprette tilbud i fællesskab.

Ledende terapeut Birgitte Christensen, Tranehaven i Gentofte Kommune, fortalte på konferencen "Den gode genoptræning", hvordan de tre kommuner samarbejder på tværs af kommunegrænser om kompetenceudvikling og genoptræning med det formål at få bedst mulig faglig kvalitet og udnyttelse af ressourcer.

De specialrettede tilbud er tilrettelagt i diagnosespecifikke arbejdsgrupper, og selvom tilbuddene for længst er implementeret, er der fortsat aktivitet i arbejdsgrupperne ifm. erfaringsudveksling og videreudvikling, fortalte Birgitte Christensen.

Arbejdsgrupperne udgør desuden fundamentet for kommunernes oprettelse af tilbud til de vederlagsfri patienter.

I de tre kommuners budgetter er afsat 1,5 krone pr. borger til kompetenceudvikling – ikke kun med fokus på det faglige, men også på organisatoriske og sociale kompetencer.

Organisationerne bag genoptræningskonferencen, Danske Fysioterapeuter, Ergoterapeutforeningen, Danske Handicaporganisationer og Ældre Sagen, har netop som en af anbefalingerne til fremme af den gode genoptræning, at kommunerne skal samarbejde på tværs for at sikre oprettelse af specialrettede tilbud. ●

LEDENDE TERAPEUT
BIRGITTE CHRISTENSEN

Ventetid skal undgås

Idrætsfysiolog Lis Puggaard redegjorde på konferencen for, hvor meget træning der skal til for at kompensere for et funktionsstab hos ældre mennesker.

"En uges sengeleje reducerer konditionen med 10 procent. Man bliver mange år ældre på ingen tid", sagde Lis Puggaard og viste med en graf, hvordan en 60-årig efter fire ugers sengeleje vil have fået en kondition som en 60-årig efter fire og vil være otte uger om at indhente funktionstab.

Lis Puggaards pointe var blandt andet, at ventetid kan være invaliderende.

Ældre Sagen har netop offentliggjort en undersøgelse om ventetid til genoptræning, der viser, at 28 procent af kommunerne har en ventetid på to uger, mens 16 procent slet ikke har opgjort ventetiden.

Endnu et indlæg på konferencen kom fra Gudrun Buhl, der repræsenterede patienterne og i dén grad personificerede, hvad ventetid på genoptræning kan betyde for

livskvaliteten og for, om de ressourcer, der er ofret på en operation, er spildt. Gudrun Buhl måtte vente 2½ måned efter en hofteoperation, før hun efter flere rykkere til kommunen selv fandt et genoptrænings-tilbud i en anden kommune.

"Lægerne gjorde et rigtig godt stykke arbejde, da de opererede mig, men de blev kun halvt færdige", sagde Gudrun Buhl.

Hendes historie fik medlem af Folke-tingets Sundhedsudvalg for SF, Anne Baastrup til at bede om ordet og opfordre terapeuterne til at "bruge den indvendige side af hovedet".

"I skal sige til jeres leder: Vi kan ikke leve med, at vi skal afvise Gudrun", mente Anne Baastrup, der senere tilføjede, at "der er ingen tvivl om, at da vi lavede kommunal-reformen, var der for lidt penge til fysio-terapi". ●

MF FOR SF,
ANNE BAASTRUP

TIDLIGERE PATIENT
GUDRUN BUHL

Ingen A og B-genoptræning

Medlem af Kommunernes Landsforenings Social- og Sundhedsudvalg Truels Schultz slog det fast med det samme: "Der skal ikke herske tvivl om, at begge typer genoptræning er lige vigtig. Vi skal ikke have en A og en B-genoptræning".

Truels Schultz var blevet indbudt til at tale på konferencen "Den gode genoptræning" for at give kommunernes syn på, hvordan genoptræningsopgaven er landet efter kommunalreformen.

Et kritikpunkt har været, at borgere, der skal have vedligeholdende træning efter serviceloven, skubbes til side til fordel for genoptræning efter sundhedsloven, men Truels Schultz bad om, at blikket rettes mod nuancerne:

"Alting fungerede heller ikke perfekt før reformen, hvor der var mange eksempler på patienter, der faldt mellem to stole. I dag kommer patienterne hjem fra sygehuset med en plan og får noget genoptræning, som de før måske ville have fået på et senere tidspunkt efter serviceloven", sagde han blandt andet.

I sin indledning havde Truels Schultz sagt, at det er en kvalitet i sig selv, at antallet af genoptræningsplaner er steget.

Den konklusion ville formand for Danske Handicaporganisationer, Stig Langvad, dog ikke umiddelbart være med til at drage. "At der skrives flere genoptræningsplaner er ikke det samme, som at der gives mere god genoptræning", sagde han. ●

MEDLEM AF KOMMUNERNES
LANDSFØRENINGS SOCIAL-
OG SUNDHEDSUDVALG
TRUELS SCHULTZ

KAMPAGNE SKAL FOREBYGGE SKULDESKADER

FAGFORUM/ Alt for mange håndboldspillere må holde lange pauser eller indstille håndboldkarrieren på grund af skulderskader. Derfor skal kampagnen 'Skudklar Skulder', som DHF, Gigtforeningen og Fagforum for Idrætsfysioterapi (FFI) står bag, oplyse om, hvordan håndboldspillere fremover undgår de ødelæggende skulderskader. Skudklar Skulder består af otte grundøvelser, der anviser, hvordan man med enkle og effektive øvelser kan forebygge skulderskaderne. Øvelserne formidles via en DVD og en plakat, der distribueres til samtlige foreninger under DHF. I DVD'en ligger et øvelsesark, der kan benyttes til den praktiske træning på halgulvet. Den primære målgruppe for Skudklar Skulder er de 15-17-årige håndboldspillere.

 sportsfysioterapi.dk

Bruger danske fysioterapeuter i tilstrækkelig grad

EFFEKT MÅL?

SPØRGESKEMA/ Den engelske faggruppe for neurologi har sendt et spørgeskema til 347 medlemmer af faggruppen for at finde ud af, i hvor høj grad fysioterapeuterne anvender målemetoder/effekt mål til at vurdere gang og balance hos deres patienter. 269 besvarede spørgsmålene, og det viste sig, at 91 procent anvender standardiserede målemetoder. Valget af metode falder primært på 10-meters (evt. anden distance) gangtest, Bergs balanceskala, Timed Up and Go/Get Up and Go, og Functional Reach. Alle respondenterne var erfarne fysioterapeuter med ti eller flere års anciennitet. I en artikel publiceret i det engelske forskningstidsskrift *Physiotherapy* beskrives undersøgelsen. Her beklager forfatterne, at der trods den store gruppe af fysioterapeuter, der anvender målemetoder, stadig er nogle fysioterapeuter, der ikke bruger effekt mål som fast rutine. Men hvordan står det til i Danmark? Fysioterapeut, ph.d.-studerende Thomas Maribo, der står for hjemmesiden Måleredskaber.dk, har ikke kendskab til en tilsvarende dansk undersøgelse. Han er ret overbevist om, at andelen af danske fysioterapeuter, der bru-

ger standardiserede målemetoder i deres arbejde, er langt mindre end i England, hvor det er "best practice" at bruge effekt mål i det fysioterapeutiske arbejde. "Vi skal måle effekten af det, vi laver i hverdagen, ellers famler vi i blinde. Men redskaberne er der, det handler bare om at få dem implementeret", siger næstformand i Danske Fysioterapeuter Birgitte Kure. Hun henviser blandt andet til hjemmesiden, hvor fysioterapeuter har let adgang til at finde relevante måleredskaber. Ifølge Birgitte Kure er der brug for at se på de rammer og vilkår, fysioterapeuter har i praksis for at implementere standardiserede måleredskaber. "Men der er ingen vej uden om. Når arbejdspladserne skal akkrediteres, vil der blive stillet krav om effekt mål. Så vi kan lige så godt køre i stilling", siger Birgitte Kure, der vil arbejde på, at Danske Fysioterapeuter sætter fokus på implementering af måleredskaber og effekt mål.

Yoward SL, Doherty P, Boyes C. A survey of outcome measurement of balance, walking and gait amongst physiotherapists working in neurology in the UK. Physiotherapy

Måleredskab til vurdering af arbejdsmiljø

ARBEJDSMILJØ/ Ergoterapeut Elin Ekbladh har i forbindelse med sin ph.d. udviklet to instrumenter, der kan bedømme arbejdsformåen. Bedømmelsesinstrumenterne "Worker Role Interview og Work Environment Impact Scale er semistrukturerede interview, der kan bruges til at vurdere, hvordan psykosociale og arbejdsmiljømæssige faktorer påvirker en persons arbejdsformåen. Elin Ekbladh er ansat som universitetsadjunkt i ergoterapi på universitetet i Linköping. Hendes afhandling bygger på interview af langtidssygemeldte, hvor hun blandt andet har afdækket, hvilke faktorer der er afgørende for, at de interviewede kan vende tilbage til arbejdet. "Det, som tydeligst kom frem, var, hvor vigtig personens tiltro til egen kapacitet er, men også at personens totale livssituation er afgørende for at gå tilbage til arbejdet", siger Elin Ekbladh i en kommentar til sit ph.d.-studie til nyhedsbrevet Fysio. Læs mere om ph.d.-afhandlingen

 <http://www.isv.liu.se/medarbetare-vid-isv/ekbladh-elin>

Bedømmelsesinstrumenterne kan rekvireres hos Elin Ekbladh (pris 400 kr. pr. manual). Kontakt elin.ekbladh@isv.liu.se

Betaler du for meget for dit afregningssystem?

Skift til afregningssystemet Equus og få et billigt og meget brugervenligt afregningssystem, uanset om du har en klinik, er mobil fysioterapeut eller ridefysioterapeut.

Priseksempler:

- **444 kr. inkl. moms** pr. måned for en solopraksis
- **694 kr. inkl. moms** pr måned for en 5-personers praksis

Uanset antallet af fysioterapeuter er der en opstartsbetaling på kun 1.500 kr. inkl. moms.

Betalingen omfatter alt:

- Support
- Gratis telefonisk introduktion til nye brugere
- Aftalebøger
- Edifact-postkasse og forsendelse af edifact
- Forsendelse af elektronisk faktura
- Indrapportering til Sygeforsikringen "danmark"
- Integration til bogføringssystem
- Programopdateringer
- Automatisk opdatering af sygesikringstakster
- Indlejerberegning
- Plus meget mere

Prøv Equus i 3 uger – det er gratis og uden forpligtelser

Læs mere på internettet på www.MIBIT.dk

eller ring til os på tlf. 62 24 17 34

MIBIT ApS leverer software til sundhedssektoren, både praksissektoren, sygehuse og regionerne.

Vores filosofi er enkel: vores systemer skal være meget brugervenlige og supporten og fagligheden skal være i top.

MIBIT ApS
Vængevej 2
5771 Stenstrup
Tlf. 62 24 17 34

Equus kræver meget lidt af din computer - hvis du kan læse hjemmesider på internettet, så kan du uden yderligere investeringer bruge Equus – både fra Windows, Mac OS X og Linux.

Equus er 100 % internetbaseret, så du kan bruge det overalt: i klinikken, hjemme eller på rejser

Sikkerheden er i top og du behøver ikke tænke på backup eller bekymre dig om computer-nedbrud - vi sikrer at dine data altid er tilgængelige.

MIBIT ApS

Når support bliver til samarbejde

Det skriver de om **fysioterapi og fysioterapeuter**

GENOPTRÆNINGSPLANER / Dette blad har alt for mange gange lagt spalteplads til historier om manglende eller mangelfulde genoptræningsplaner. Men ikke denne gang. "Patienter: Genoptræningsplaner er i orden", lyder en usædvanlig overskrift i *Jydske Vestkysten*, affødt af Region Syddanmarks gennemgang af 1000 genoptræningsplaner. Næstformand i Regionsrådet Karl K. Knudtzen (V), siger til avisen: "Gode genoptræningsplaner er en forudsætning for, at vi i kommunerne kan levere ordentlig genoptræning. Undersøgelsen viser, at vi faktisk får et godt redskab".

MANGEL / Gode genoptræningsplaner er bare ikke nok, hvis der mangler folk, der kan stå for genoptræningen. Og det kan ifølge *Berlingske Tidende* blive virkelighed i løbet af få år. En analyse foretaget af professor i sundhedsøkonomi Kjeld Møller Pedersen forudser, at sundhedsvæsnet om seks-syv år vil være ude af stand til at få besat hver femte stilling inden for de korte eller mellemlange videregående uddannelser. For lægernes vedkommende drejer det sig om hver tredje stilling.

MPR / I en situation med personale-mangel på sygehusene, ville det være naturligt at satse på forebyggelse, men nogle steder går det den modsatte vej. Regionspolitikkerne i Midtjylland har valgt at spare et tilbud om motion på recept væk, og det har fået Danske Fysioterapeuters regionsformand Tina Frank til tasterne for at skrive et debatindlæg til *Århus Stiftstidende*: "Øv. Hvorfor går Midtjylland to skridt tilbage, når vi

kunne have taget et stort skridt frem? Vi kunne have udbredt fysisk aktivitet på recept til hele regionen og ikke kun til det tidligere Ringkøbing Amt. Vi kunne have gået forrest ved at satse på fysisk aktivitet frem for medicin. Vi kunne have anerkendt Sundhedsstyrelsens blåstempling af fysisk aktivitet som behandling i stedet for at smide guld på gaden", skriver Tina Frank blandt andet.

ÆBLE / Kan man ikke få motion på recept og på den måde holde sygdommen stangen, kan man altid satse på æbler i stedet for. "An apple a day keeps the doctor away", lyder en gammel tale-måde. Om man også kan holde fysioterapeuter væk med æbler vides ikke, men til gengæld er det sikkert og vist, at et dansk æble ifølge *Fyens Stiftstidende* er opkaldt efter en fysioterapeut. Æblet, der blandt de ikke så æblekyndige går under betegnelsen rød ingridmarie hedder faktisk karinschneider, opkaldt efter en fysioterapeut, der som lille pige opdagede en ny mutation i familiens æbleplantage på Falster.

LOKKEMAD / Hvad æblerne hedder i de arbejdsgiverbetalte frugtskåle rundt omkring er der nok ikke nogen, der har undersøgt, men Dansk Erhverv står til gengæld bag en undersøgelse, der viser, at 61 procent af virksomhederne har en frugtordning. Gratisavisen *24 timer* citerer fra undersøgelsen om udviklingen i sundhedsordninger på jobbet: 55 procent tilbyder privat sundhedsforsikring mod 34 procent i 2006, 41 procent har fokus på sund mad i kantinen mod 32 procent i 2006, 39 procent støtter rygeafvænnings mod 19 procent i 2006, 28 procent af virksomhederne yder tilskud til motion og 35 procent har massage-ordning, fysioterapi eller lignende mod 26 procent i '06.

KÆDE / Også Tårnby Kommune har taget ideen om arbejdsgiverbetalt motion til sig, skriver *Tårnby Bladet*. Ordningen giver kommunens ansatte adgang til gratis træning i FYSIQ, en ny

kæde af fitnesscentre, der fra Amager håber at kunne sprede sig mod alle egne af landet. Den ene af fysiqbagmændene, fysioterapeut, dr. med. Henning Langberg fortæller, at man regner med at have nået de første 10-12 centre inden udgangen af 2009. Også FYSIQs anden ejer, Flemming Enoch, er fysioterapeut mm., og de to indehaveres faglige baggrund er ophav til navnet og det medfølgende slogan: Fitness med IQ.

NOMINERING / Også Dalgas Fysioterapi på Frederiksberg ekspanderer både i antal patienter og kvadratmeter, skriver *Frederiksberg Bladet*. Dalgas Fysioterapi bliver blandt andet karakteriseret som et sted med innovativ, dygtig, omsorgsfuld, usædvanlig venlig, opmuntrende og effektiv behandling, og er i øvrigt kendt for at deltage i en række aktiviteter sammen med de øvrige forretninger på Peter Bangs Vej. Derfor var klinikken også blandt de tre nominerede til Frederiksberg Kommunes Erhvervspris 2008, men måtte desværre se sig slået på målstregen af et hotel.

STROKE / Poul Tage Holm blev slået længe før målstregen, da han for nylig løb sit fyrretvende Eremitageløb, men han er alligevel løbets sande vinder. *Dagbladet Roskilde* fortæller, hvordan Poul Tage Holm blev ramt af en blodprop i hjernen den 30. august 2007. "Patienter med blodprop i hjernen kommer aldrig ud at løbe igen, de kommer ikke en gang i skoven. Du skal være glad, hvis du kommer til at gå ordentligt igen", lød beskeden fra overlægen, da Poul Tage Holm blev udskrevet. Men beskeden til fysioterapeuten fra Poul Tage Holm var, at han ville løbe Eremitageløb, og tre uger senere stillede han op – og gennemførte – med rollator. Og i år var Poul Tage Holm så med igen, for fyrretvende gang og uden rollator. Poul Tage Holm, der er 75 år, har desuden gennemført 53 maratonløb – det seneste for to år siden.

MØDER & KURSER

REGION HOVEDSTADEN

Åbent regionsbestyrelsesmøde

- om forslag til repræsentantskabet

Vil du være med til at diskutere indkomne forslag til repræsentantskabet

- så kom til åbent regionsbestyrelsesmøde.

Tid: Tirsdag den 28. oktober kl. 16 -18.

Sted: Danske Fysioterapeuter, Nørrevoldgade 90. Tilmelding sker via regionens hjemmeside: <http://hovedstaden.fysio.dk/>

REGION SJÆLLAND

Møde for praktiserende fysioterapeuter i regionen

Tid: Onsdag den 19. november kl. 18 - 22.

Sted: Slagelse eller Ringsted.

Program:

- Møde med formand Johnny Kuhr
- Nyt fra kontaktpersonerne herunder
- ny praksisplan,
  - udvidet lænderygundersøgelse
  - regional kvalitetsudviklingspulje
- Valg af kontaktpersoner/samarbejdsudvalgsmedlemmer
- Eventuelt

Mere detaljeret program og endelig angivelse af sted annonceres i fagblad nr. 18 og på hjemmesiden:

<http://sjaelland.fysio.dk/>
Reserver datoen allerede nu!

REGION SYDDANMARK

Netværksmøde for alle børnefysioterapeuter i regionen

Børnefysioterapeuterne i Region Syddanmark arrangerer i samarbejde med regionsbestyrelsen fyraftensmøde med emnerne:

Forklar lige hvad det er du gør, - hvorfor og hvad du kan?

• Hvilken teori står vi på skuldrene af i den børnefysioterapeutiske praksis

Skab en win - win situation for din egen kompetenceudvikling"

• Oplæg fra sekundær og primær regi om struktureret kompetenceudvikling i praksis

Tid: Onsdag den 26. november kl. 16 -21.

Sted: Kolding Bibliotek (Mødelokale 1), Slotssøvejen 4, Kolding,

Program:

- Teorier i den børnefysioterapeutiske praksis v/ Jytte Falmår, University College Lillebælt
- Struktureret kompetenceudvikling v/ Dorrit Holten Pind og Malene Munch Fabricius
- Pause med spisning (inkluderet i prisen)
- Netværksgrupper, nyt fra Fagforum for Børnefysioterapi, kontaktpersoner v/ planlægningsgruppen

Pris: 100,- pr. person.

Tilmelding senest den 12. november ved indbetaling til: Kontonr: 9551 - 0002033550 Ved indbetaling opgives i tekstfeltet "lang besked": navn, arbejdsplads, telefonnummer og mail-adresse. For detaljeret program se: www.boernefysioterapi.dk eller www.syddanmark.fysio.dk Vi glæder os til at se jer til en spændende eftermiddag og aften i børnefysioterapiens tegn.

FAGGRUPPE/FAGFORA

Do not miss this UNIQUE opportunity!

Kursusdag med David Poulter

Emne: Advanced Hip Problems - From Differentiation to Diagnosis to Discharge. Kursusdagen vil bl.a. indeholde Classification of pt. Conditions, Clinical reasoning, Pt. centred testing, Development and Treatment plan and patient Demo.

Tid: Søndag den 29. marts 2009 kl. 9 - 16 (efter fagfestivalen i Odense).

Sted: Odense (se nær-

mere på www.mckenzie.dk)

Målgruppe: Fysioterapeuter.

Underviser: David Poulter, PT., BSc., MCSP., Dip.MDT Tidligere tutor for diploma i MDT uddannelsen i USA. Han underviser og giver foredrag over hele USA og Europa om "Patient Centred Therapy and Mechanical Thinking - Testing - Treating. Yderligere info om D.

Poulter på www.fysio-fagfestival.dk

Pris: 1600 kr. for medlemmer af IMDT, 2000 kr. for ikke medlemmer.

Tilmelding: Eva Hauge på kursus@mckenzie.dk

Tilmeldingsfrist: 19. januar 2009.

Akupunkturkurser

Faggruppen for Akupunktur og Smerte

Basisuddannelsens kursus 1: Horsens d. 9.-11. Januar.

Gynobs-akupunktur. Dette kursus udbydes i samarbejde med faggruppen for gynækologisk og obstetrisk fysioterapi og afholdes på Hvidovre Hospital den 23.-25. Januar.

Fordybelseskursus: Hvidovre Hospital den 30. Januar - 1. Februar.

Smertekurser

DFFAS afholder regelmæs-

Materiale bedes sendt på e-mail: redaktionen@fysio.dk

Yderligere oplysninger vedr. annoncering
Jonna Søgaard Harup
Tlf.: 33 41 46 32
e-mail: jsh@fysio.dk

Fysioterapeuten nr. 19/08
udkommer 21. november
deadline 6. november

Fysioterapeuten nr. 20/08
udkommer 5. december
deadline 20. november

MØDER & KURSER

sigt smertekurser målrettet fysioterapi generelt. Næste to-dageskursus afholdes i Horsens den 21.-22. november. Kurserne kan også tilpasses og afholdes på Jeres klinik/arbejdsplads – forhør Jer nærmere.

Smertekursernes Indhold: Smertemekanismer, neuroplasticitet, smerteanalyse, kognitive faktorer, fear-avoidance, kinesiofobi, self-efficacy, coping, pacing, graded activity, graded exposure, smerte og træning og evaluering og måleredskaber mm..

Yderligere information om uddannelsen og tilmelding se: dffas.dk.

McKenzie Workshop: Part X

Udviklingsmuligheder for fysioterapeuter med Part D-niveau eller credentialeksamen

Som noget helt nyt udbyder McKenzie Institut Danmark denne to-dages workshop med det formål, at formidle ny viden indenfor muskuloskeletal diagnostik og behandling relateret til MDT samt at stimulere udviklingen af deltagernes kliniske kompetencer.

Find mere information på www.mckenzie.dk

Vi gør opmærksom på at kurset ikke er forberedende i forhold til credentialeksamen.

Pris: Deltagerpris kr. 2.475,- inklusive formiddags- og eftermiddagskaffe samt frokost.

Tid og sted: Den 1. – 2. maj 2009. Klinik for Fysioterapi, Dalsagervej 25, 8250 Egå.

Undervisere: Troels Balskilde, Fysioterapeut Dip MDT, Hesdorf Fysioterapi Århus.

Camilla Nymand, Fysioterapeut Dip MDT, Egå Fysioterapi, konsulent indenfor sundhed og træning.

Martin Melbye, Fysioterapeut Dip MDT, Rygambulatoriet, Reumatologisk Afd. Aalborg Sygehus.

Ansigtssmerter og Craniomandibulære dysfunktioner

Fagforum for Muskuloskeletal fysioterapi

Sted: Lørdag: Holbæk Fysioterapi, Ahlgade 51, 1.tv, Holbæk.

Søndag: Tandlægeklinik, Gl. Kongevej 164, 1.tv., Frederiksberg.

Tid: 1. – 2. november 2008.

Deltagere: Fysioterapeuter, tandlæger, læger

Undervisere: Inger W. Kiær, Per Stylvig, Anne Louise Kiær

Kursuspris: 3500 kr. for medlemmer og 3800 kr. for ikke-medlemmer. Beløbet dækker kursuspris og en let frokost.

Kursusform: Externat.

Tilmelding: Senest den 20. oktober 2008.

Tilmelding: kan foretages: e-mail til: iwk@bidfunktion.com, se evt. www.bidfunktion.com

Pr. brev til: Inger W. Kiær, Holbæk Fysioterapi (se ovenfor). Angiv navn, adresse, telefonnumre og medlemsnr. i DF.

Betaling: Inger W. Kiær reg. nr.: 0520, kontonr.: 200196-1 (Spks Sjælland) eller pr. check til ovenstående adresse. Husk navn og DF nr. ved betaling/overførsel.

Temadag for kommunale børnefysioterapeuter/ PPR-fysioterapeuter

Tid: Tirsdag den 5. november kl. 10 – 15.30.

Sted: Østergade 9, Middelfart - mødelokale 5 i Brandstationen ved siden af rådhuset

Pris: Kr. 150 kontant for formiddagskaffe med brød, frokost, frugt og eftermiddagskaffe

Indhold: *Hypermobilitet* – oplæg ved Bodil Gyldenkerne, tidligere PPR-fys. nu kommunal udviklingskoordinator i Sundhedsafdelingen, Thisted Kommune. Herefter drøftelse af fælles viden, overvejelser og tiltag *Nyt om udredningsarbejdet vedr. (genop-)træning til børn i kommunerne* – hvad sker der i DF-regi og i din region og kommune?

Sundhed og forebyggelse.

Hvad tilbyder vi? Hvem samarbejder vi med? Oplæg ved Bodil om partnerskab. Herefter drøftelser i grupper/plenum

Tilmelding: Senest fredag den 28. oktober, til Margit Lunde, på mail: malun@assensens.dk;

Yderligere oplysninger udsendes via maillisten. Optagelse på til maillisten via Karen Sørensen, Ringsted, mail: kas@ringsted.dk Ved spørgsmål kontakt Margit Lunde, på ovenstående mail.

Dynamisk Stabilitet og Muskelbalance

"Intro" - 2 dage

Kurset præsenterer en sammensat model indenfor "dynamisk stabilitet". Behovet for at undersøge for bevægefunktion og korrigere bevægedysfunktion i forhold til muskuloskeletal smerte, vil blive gennemgået.

Tid: Den 17-18 november 2008

Underviser: Flemming Enoch MSc, Dip MT, speciallist i muskuloskeletal fysioterapi/idrætsfysioterapi

Kursuspris: kr 2900,- incl frokost. Medlemmer af Muskuloskeletal faggruppe har fortrinsret.

Yderligere oplysninger og tilmelding:

gitte@fysiokurser.dk
www.muskuloskeletal.dk

KONFERENCE/KONGRES

ICF anvendt i rehabilitering

Første danske rehabiliteringskonference

Tid: Mandag den 10. november 2008 kl. 9 – 16.15.

Sted: Hotel Nyborg Strand, Østerøvej 2, Nyborg.

Formålet med konferencen er at fremme forståelse og interesse for ICF modellen og dens anvendelsesmuligheder indenfor forskellige områder og faser i rehabilitering. På konferencen formidles internationale og nationale erfaringer og viden om anvendelsen af ICF og ICF-CY i forbindelse med rehabilitering/habilitering. Konferencen henvender sig primært til beslutningstagere, forskere, undervisere og praktikere samt fagpersoner, ledere og medarbejdere i styrelser, regioner, kommuner, faglige organisationer og brugerorganisationer, der beskæftiger sig med rehabilitering og har indsigt i ICF modellen.

Pris: 1375 kr. inkl. kaffe/te/brød, frokostbuffet m. 1 øl/vand samt eftermiddagskaffe/te/kage. Bekræftelse og faktura vedr. din deltagelse vil blive fremsendt senest en uge før konferencen.

Spørgsmål vedr. tilmelding

rettes til: Inger Hornbech, MarselisborgCentret, tlf.: 8949 1212, email: inger.hornbech@stab.rm.dk

Tilmeldingsfrist: Tirsdag den 21. oktober 2008.

Konference om genoptræning og rehabilitering

Tid: Den 24. - 25 november og fordybelsesdagen den 26. november.

Sted: Teknologisk Institut, Taastrup.

Medl. af Danske Fysioterapeuter får 10% rabat på

kursusprisen, der er 5490 kr. + moms for konferencen og 2.995 kr. + moms for fordybelsesdagen.

En 2 dages konference med fokus på udfordringerne i det samlede genoptrænings- og rehabiliterings-tilbud. Efter konferencen afholdes en fordybelsesdag om prisfastsættelse af genoptræningsydelse.

For tilmelding og det detaljerede program se Teknologirådets hjemmeside: www.teknologisk.dk

Børn med cerebral parese 1-6 år

Indhold: Danske Fysioterapeuters nye kursus for børnefysioterapeuter er af tre ugers varighed fordelt på tre moduler med praktik og hjemmeopgave mellem hvert modul. Kurset omhandler nyeste forskning inden for neurofysiologi med særlig fokus på spasticitet og plasticitet. Ved endt kursus kan kursusdeltageren med en evidensbaseret tilgang klassificere, undersøge/teste, klinisk ræsonnere, opstille mål for interventionen og iværksætte relevant fysioterapeutisk intervention for 1-6 årige børn med CP. Derudover vil følgende emner være på programmet: tonusforstyrrelser, medicinsk og kirurgisk behandling, hjælpemidler, ganganalyse, styrketræning, tværfaglig indsats mm. Kurset henvender sig til fysioterapeuter, der arbejder med 1 - 6 årige børn, der har cerebral parese. Det er en fordel at have erfaring med behandling af denne børnegruppe.

Læs mere på www.fysio.dk/kurser

Praktiske oplysninger:

Tid: 1. modul: 19. - 23. januar 2009 • 2. modul: 16. - 20. marts 2009 • 3. modul: 31. aug. - 4. sept. 2009 • **Sted:** Odense Kommunes Uddannelsescenter, Schacksgade 39, Odense C. • **Pris:** Kr. 19.500,- inkl. forplejning. Eksternat • **Tilmelding:** Senest 17. November 2008 på www.fysio.dk/kurser • **Deltagerantal:** 24 fysioterapeuter
Planlægning: Anne Willads, Odense. Lisbeth Torp-Pedersen, Odense. Christa Lange, Randers. Iben Hurup Nielsen, København. Ulla Haugsted, København. Elisabeth Berents, Danske Fysioterapeuter

DEN INTELLIGENTE KROP

ved Lotte Paarup

Pre-Pilates | terapeutiske øvelser | Nu også i Jylland!

Kort om Pre-Pilates

Grundprincipper for Pilates systemet gennemgås sammen med de såkaldte forberedende "Pre-Pilates" øvelser, som også er meget anvendelige rehabiliteringsmæssigt. Kurset vil give dig inspiration samt guide dig til at finde ud af, om Pilates er noget for dig. Du vil gå hjem med konkrete øvelser og mulighed for at anvende disse samt Pilates grundprincipperne med det samme i praksis.

Andet end stabilitetstræning

Pilates er andet end stabilitetstræning. På dette kursus møder du Pilates systemets mange facetter - fra åndedræt til træning af specifik mobilitet og stabilitet - og meget mere...

Dato og sted

22.+23. januar 2009 i København & 3.+4. april 2009 i Jylland

Læs fuld kursusbeskrivelse på www.denintelligentekrop.dk, hvor du også kan tilmelde dig. Vi kan kontaktes på tlf. 44 92 73 49 eller på mailadressen info@denintelligentekrop.dk

NB! Kurset er inklusiv DVD specielt produceret til Pre-Pilates kurset.

Correction academy

Effektiv led-manipulation og manuelle teknikker til Hofte, Knæ og Fod

Med fokus på hoften, knæet og foden vil kursisten lære at undersøge regionerne, og behandle dem med simple og effektive manipulationer samt andre manuelle teknikker. Der vil være cases i sportsskader, hoftearthrose, bursitis, meniskproblemer, ligamensmerter, fejlstilling i knæet, caput fibula låsning, ankel distorsion, achilles problemer, låsning af fodrodens led samt tæerne. Derudover vil du få indblik i de biomekaniske kæder relateret til de omkringliggende regioner. Værdien ved at deltage på kurset er at du får et super effektivt værktøj der kan kombineres med dine andre teknikker, samt en god forudsætning for at træningsterapi bliver mere optimalt.

Tid/Sted (1 dags kursus)

Lørdag d. 15.11.08. 9-16.30 Fysioterapeutskolen i Århus eller Søndag d. 16.11.08 kl. 9-16.30 Fysioterapeutskolen i København

Undervisere: Uffe Stadager, osteopat D.O. Jesper Bergstrøm, fysioterapeut, osteopat stud.

Investering:

Kr. 1.800,- (prisen er incl. frokost, kaffe/the og kompendium.)

Tilmelding:

Online booking på www.correctionacademy.dk. Beløbet indbetales på reg. 6610 konto. 0002505663 (Eik bank). Ved yderligere spørgsmål: Uffe Stadager, 20 72 23 26

Læs mere om vores kurser på www.correctionacademy.dk

R STANLEY ROSENBERG INSTITUT

Focus on Fascia!

Seminar with Thomas Myers, author of the best-selling book, "Anatomy Trains" and Stanley Rosenberg.

October 24 – 26, Copenhagen, price 5,000 DKr.

Thomas Myers and Stanley Rosenberg will take a fresh look at anatomy from

a connective tissue perspective. They will also present state of the art "hands on" applications, which are effective, fast and easy to do.

Why is it beneficial to work in the fascia?

- Growing appreciation of the effectiveness possible from working in connective tissue (fascia) rather than just relaxing and training muscles.
- You will achieve quicker and lasting results in terms of relieving pain, improving movement and optimising breathing.
- As a therapist, you be even more effective in terms getting more positive change with less effort.

Themes of the seminar:

- The embryological origins of the connective tissue
- Organization in the layers
- The effect of and the release of trauma
- Thoraco-lumbar fascia - the key to back treatments
- Acupuncture and the connective tissue

Thomas Myers and Stanley Rosenberg both have more than 25 years of experience in using techniques of the fascia.

In addition to being pioneers in the development of new methods they are also writers and each has founded an international school in body therapy.

Read more

www.stanleyrosenberg.com

under "Highlights" on the left side of the home page.

Stanley Rosenberg Institut · Tlf: 8682 0400
Nygade 22 B, DK-8600 Silkeborg

Correction academy

Basismodul i akupunktur

Praktisk orienteret kursus, hvor deltageren får grundlæggende viden og praktiske færdigheder ved anvendelse af akupunktur til hyppigt forekommende muskuloskeletale lidelser: Tennisalbue, nakkesmerter, lænde- rygsmerter, ledsmerter, spændings-hovedpine, migræne, skulderproblemer, hofte, knæ og fodproblemer. Vi lægger vægt på den mest enkle behandling, som nemt kan implementeres i daglig praksis. Den neurofysiologiske baggrund og virkningsmekanisme ved akupunktur gennemgås. Efter endt basismodul er deltageren i stand til at behandle hyppige problemstillinger der ses i klinikken. Kurset er primært praktisk og meget brugbart som enkeltstående behandling eller i kombination med anden fysioterapeutisk behandling.

Tid/Sted (2 dages kursus)

Lørdag d. 15.11.08 kl. 9-16 og Søndag d. 16.11.08 kl. 9-16
Fysioterapeutskolen i København

Underviser:

Anne Bech, fysioterapeut og specialist i akupunktur

Investering:

Kr. 3.600,- (prisen er incl. frokost, kaffe/the og kompendium.)

Tilmelding:

Online booking på vores hjemmeside www.correctionacademy.dk, klik på akupunktur moduler og derefter på online booking. Beløbet skal indb. på reg. 6610 konto. 0002505663 (Eik bank) Ved yderligere spørgsmål: Uffe Stadager, 20 72 23 26. **Læs mere om vores kurser på www.correctionacademy.dk**

**Kunne du tænke dig ...
at arbejde som arbejdsmiljørådgiver,
... eller bare øge klinikkens indtjening?**

Kursus med fokus på ergonomisk arbejdsmiljørådgivning (indenfor alle brancher - ikke kun kontor & administrationsbranchen)

Ide, formål, målgruppe:

Startskud for dig, der gerne vil arbejde professionelt med arbejdsmiljørådgivning. Kurset tager udgangspunkt i rollen som ergonomisk arbejdsmiljørådgiver, og klæder dig på, således at du lever op til de krav og forventninger Arbejdstilsynet stiller.

Kurset som professionel arbejdsmiljørådgiver består af 5 moduler, der kan tages samlet, eller enkeltvis og uafhængig af hinanden. Kurset er sammensat med det formål, at deltagerne evt. kan blive autoriserede ergonomiske arbejdsmiljørådgivere og kan løse ergonomiske problempåbud.

Kurset indeholder bla. rollen som rådgiver, faglig ergonomisk vurdering af forskellige problemstillinger, lovgivningen, acceptniveauer, løsningsmuligheder, samt gode råd til at komme i gang. Deltagerne vil arbejde med opgaver i forskellige brancher, og der vil blive udleveret materiale, som efterfølgende kan bruges som hjælp til undersøgelse af konkrete problemstillinger.

Målgruppen er primært terapeuter, men andre med sundhedsfaglig baggrund kan deltage, hvis der er ledige pladser. Max. 20 deltagere pr. hold.

Praktiske oplysninger:

Pris: 2600,- + moms pr. kursus/modul, inkl. forplejning og kursus materiale. Tilmeldingsfrist senest 4 uger før kursus start. Kursus start for **Modul 1 (Ergonomi)**: Aalborg 10/11, Århus 11/11, Kolding 12/11, Odense 13/11 og København 14/11. For yderligere oplysninger, program og tilmelding, send venligst en mail til info@zimtek.dk

OBS – sidste chance for tilmelding!

Nyt job Et medlem af Danske Fysioterapeuter må kun tage ansættelse i en månedslønnet stilling som fysioterapeut såfremt stillingsvilkårene er godkendt af foreningen. Hvis der er indgået overenskomst med foreningen om ansættelsesvilkår, må et medlem ikke tage ansættelse på vilkår, der er dårligere en overenskomsten.

Privat ansættelse Alle, der ansættes mere end 8 timer om ugen skal have kontrakt med aftale om bl.a. løn. Standardkontrakter til praksisområdet rekvireres hos Ditte Aggerholm, 3341 4655. da@fysio.dk. Kontrakter kan downloades på www.fysio.dk/praksis/privat

Amter/kommuner Løntillæg skal forhandles ved ansættelsen. Sig ikke din nuværende stilling op, før du har et tilsagn om lønnen i den nye stilling. Yderligere oplysninger om løn- og ansættelsesvilkår fås hos tillidsrepræsentanten eller på www.fysio.dk

Udlandet Hvis du søger oplysninger om arbejde i udlandet kontakt Henriette L. Sørensen, 3341 4654, hls@fysio.dk

Standardkontrakter Danske Fysioterapeuter anbefaler at "standardkontrakter for udlejning af praksisret" benyttes, når der indgås aftale mellem ejer og lejer. Kontrakten indeholder bl.a. 6 mdr's opsigelsesvarsel fra klinikens side efter udløb af eventuel prøvetid, og kontrakten indeholder ikke konkurrence/kundeklausuler. Danske Fysioterapeuters hovedbestyrelse har besluttet, at det i alle annoncer skal fremgå, hvilket opsigelsesvarsel klinikken har over for lejeren efter eventuel endt prøvetid, ligesom det skal fremgå, om lejeren bindes af en konkurrence/kundeklausul eller ej.

Solgaven

Botilbud og dagcenter for blinde og svagsynede

www.solgavenfarum.dk

Har du lyst til at være en del af vores meget aktive terapeut-team, så har du mulighed for det nu!

FYSIOTERAPEUT TIL KREATIVT MILJØ

Solgaven Farum søger fysioterapeut til 30 timers stilling

VI FORVENTER AT DU:

- har lyst til at arbejde med mennesker med særlige behov
- kan have mange bolde i luften og er fleksibel
- kan arbejde tværfagligt men også selvstændigt
- er fagligt velfunderet og engageret
- er åben for de daglige udfordringer
- kan bidrage med nye ideer
- deltager aktivt i Solgavens dagligdag

VI KAN TILBYDE:

- aktive og motiverede beboere og daggæster
- gode sparringspartnere
- mulighed for at sætte præg på dagligdagen
- en dynamisk arbejdsplads i udvikling
- frihed under ansvar
- obligatorisk kursus i ADL/mobility
- efter 1 års ansættelse gives løntillæg grundet særlig indsigt og viden på blindeområdet
- gode kursusmuligheder

Aktivitetscentret består af to fysioterapeuter, en ergoterapeut, en sygehjælper, en dagcenterleder, 4 social- og sundhedsassistenter, 5 beskæftigelsesvejledere og en ledende ergoterapeut.

Du er velkommen til at høre nærmere om stillingen på tlf. 44 34 83 14 ledende ergoterapeut Ida Hammerum eller tlf. 44 34 83 50 fysioterapeut Birgitte Skyttthe. Stillingen er ledig fra den 1. december 2008.

Ansøgningsfrist mandag den 20. oktober kl. 12.00. Vi forventer at afholde ansættelsessamtaler mandag den 27. oktober.

Ansøgning med oplysning om tidligere beskæftigelse sendes til:

Solgaven
Skovbakken 126
3520 Farum
Att. Forstander Jette Mathiasen
eller pr. mail: solgaven@hav1.regionh.dk

Solgaven er et selvejende botilbud for blinde og svagsynede ældre. Vi har 66 beboere og 20 daggæster. Vi arbejder med tildelt beboerpleje og på at få dagligdagen til at ligne et liv i eget hjem så meget som muligt. Vi er privilegeret med meget aktive og engagerede beboere, der vil være medbestemmende i deres eget liv. Vi fokuserer på beboernes styrke i stedet for deres svagheder. Vi har fokus på et godt arbejdsmiljø med alle hjælpemidler og individuel vejledning ved egen forflytningsinstruktør. Vi vægter tværfagligt samarbejde højt, har gode og mange kursusmuligheder og kan prale af eget motionsrum og gratis massage.

Besøg også: www.solgavenfarum.dk

NUUP KOMMUNEA SØGER FYSIOTERAPEUT

Er du til storblået natur og faglige udfordringer, så søger Handicapafdelingen i Nuuk Kommunea fysioterapeut 40 timer ugentligt.

Fysioterapeut til Utoqqaat Illuat/plejehjem under Handicapafdelingen/job. nr. 373/08

Ansøgningsfrist: 21. november 2008.

Stillingsopslagene kan ses på www.nuuk.gl eller www.jobzonen.gl og kan fås ved henvendelse til Personaleafdelingen på tlf. +299 34 70 00. Yderligere oplysninger vedr. stillingerne fås hos Dorthe Bak på tlf. +299 347259 mobil +299 530863 mail: dorb@nuuk.gl

Ansøgning mærket med Job nr., vedlagt uddannelsesbevis m.v. sendes til nævnte adresse og skal være os i hænde inden fristens udløb.

Nuup Kommunea

Løn- og personaleafdelingen
Postboks 1005, 3900 Nuuk
job@nuuk.gl

/ Kontakt Fysioterapeuterne i Grønland, før stilling søges:
<http://groenland.fysio.dk/>

BEHANDLING MED HJERNE, HJERTE OG HÅND
CURATIO COM CEREBRUM, CORDIS ET MANUS

Ishøj Fysioterapi søger 1 indlejer optil 20 timer fordelt på 2-3 dage om ugen.

Da vi har voldsom vækst i arbejdsopgaver, søger vi 1 ny kollega til arbejde på klinikken.

Søger du en arbejdsplads med en klar vision, fleksible arbejdstider og et team af 6 unge energiske fysioterapeuter og en massør. Drømmer du om en nyrenoveret klinik med eget behandlingslokale og en effektiv sekretær, der klarer det meste af papirarbejdet?

Vi er en klinik, der værdsætter fleksibilitet, faglig udvikling og godt humør. Vores værdier handler om gensidighed, troværdighed og faglighed overfor patienter, læger og kollegaer.

Vi søger en **indlejer optil 20 timer** fordelt på 2-3 dage om ugen, der sætter pris på åbenhed, fleksibilitet og nysgerrighed. Interesse for McKenzie, MT, Idræt, Osteopati eller Gynobs vil være en fordel. Erfaring er ikke nødvendig

Ansættelse snarest!!

Send os en mail med ansøgning og CV. til kontakt@fysteam.dk
Senest 20/10-08

Spørgsmål om stillingen kan rettes til Jannich Thomsen eller Jesper Ottosen, hverdage ml. kl. 08:00 - 14:00 på tlf. 43 54 21 61, samt aften/weekend på tlf. 31 16 65 65

Ishøj Fysioterapi / Vejlebrovej 42 st. / 2635 Ishøj / www.fysteam.dk

/ Klinikken følger **ikke** standardkontraktens punkter vedrørende opsigelsesvarsler og fravalg af konkurrence/kundeklausuler. /

CopenFysioterapi

Søger fysioterapeut til fuldtids-klinikarbejde i Skive, Ålborg eller Holstebro

Har du lyst til at indgå i et team af fysioterapeuter og deltage i konstant faglig videreuddannelse, så er denne klinikstilling muligvis noget for dig. **Arbejdsopgaver:** • manuel behandling • akupunktur • sundhedscoaching • træning i træningscenter • holdtræning • udarbejdelse af sundhedsprofiler

Opstartsdate: 1. december 2008. **Kontakt:** Teddy Jacobsen, teddy@copenfysioterapi.dk, tlf. 3296 3300

BARSELSVIKAR

FONNESBECH
FYSIOTERAPI

Da vores kollega skal på barsel fra 1/1 09 til 1/1 10 søger vi en fysioterapeut der kan overtage stillingen som indlejer med eget ydernummer. Vi er i alt 3 fysioterapeuter her. Klinikken er centralt beliggende i Herning, lille, men hyggelig og vi lægger vægt på faglig kvalitet, samarbejde, frie rammer og en god hverdag. Kontakt evt Else Nielsen eller Anne Mette Pedersen på tlf 97217016.

Ansøgning sendes senest 1. november til Fønnesbech Fysioterapi, Fønnesbechsgade 4, 7400 Herning eller fønnesbechfys@gmail.com

/ Klinikken følger standardkontraktens punkter vedrørende opsigelsesvarsler og fravalg af konkurrence/kundeklausuler. /

FYSIOTERAPI OG TRÆNING, VESTJYLLAND

Vi søger: En dygtig fysioterapeut til et ydernummer under 30 timer.

- En positiv og imødekommende kollega med højt fagligt og personligt engagement.
- En kollega, der er ansvarsbevidst, udadvendt, og har lyst til aktivt at deltage i fælles faglig udvikling.

Vi er:

- 3 ambitiøse fysioterapeuter med et positivt livssyn.
- Klinikken er velindrettet med lukkede behandlingsrum og træningssal/faciliteter.
- Alsidig patientgrundlag til individuel behandling/træning, holdtræning, konsulentopgaver etc.

Information: Yderligere oplysninger på telefon: 7528 8484/7528 9545. Ansøgning sendes til: Klinik for fysioterapi og træning, Bredgade 62, 6830 Nr. Nebel. Att.: Tine og P. Chr. Dahl eller mail: pd@ucvest.dk. Tiltrædelse: Efter aftale.

/ Klinikken følger standardkontraktens punkter vedrørende opsigelsesvarsler og fravalg af konkurrence/kundeklausuler. /

Gentofte Hospital

Fysioterapeut

Fysioterapeut 37 timer søges til 1 års vikariat ved Region Hovedstaden, Montebello Spanien.

Ved Region Hovedstadens genoptræningsinstitution Montebello, i Benalmadena Pueblo i Sydspanien, er en stilling som fysioterapeut ledig til besættelse snarest muligt til 30. september 2009, eventuelt med mulighed for forlængelse.

Montebello er en genoptræningsinstitution under Region Hovedstaden. Vi modtager ca. 1600 patienter om året fra hele landet med ca. 150 forskellige diagnoser, primært indenfor ortopædkirurgi, neurologi, inflammatoriske sygdomme, ryggsygdomme samt intensiv genoptræning efter svære sygdomsforløb. Patienterne er indlagt i 3-ugers forløb med løbende udskiftning. Ledelse, administration og behandlingspersonale er danske og servicefunktioner varetages af spanske medarbejdere.

Vi ønsker en kollega med:

- En god forankring i det fysioterapeutiske fag
- Lyst til at arbejde tværfagligt
- Lyst til at deltage i den faglige udvikling i afdelingen
- Et dynamisk og visionært livssyn.

Fysio- og ergoterapien er normeret til en leder, 9 fysioterapeuter og 1 ergoterapeut.

Organisatorisk vil du være indplaceret under ledende fysioterapeut.

Vi tilbyder fri bolig de første 3 måneder samt fri ud- og hjemrejse i forbindelse med tiltrædelse og fratrædelse af stillingen.

Løn ifølge overenskomst.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til ledende terapeut Lisbeth Mogensen, tlf. +34 95256 9030 e-mail: lisbeth.mogensen@montebello.es

Ansøgningsfrist 1. november, ansættelsessamtaler finder sted i Danmark i løbet af november.

Ansøgningen sendes til:

Institution Clinica Montebello
Avenida Juan Luis Peralta 30
29639 Benalmadena - Pueblo,
Malaga
Spain

Att. Lisbeth Mogensen eller på mail: lisbeth.mogensen@montebello.es

Fysioterapeuter til Ældrecentret Nygårds Plads - kendt for det gode arbejdsmiljø -

Vi udvider og centraliserer og derfor søger vi tre fysioterapeuter, der holder af medindflydelse på jobbet. Vi tilbyder arbejdstid på 30-35 timer ugentligt efter nærmere aftale.

Nygårds Plads er et nyere ældrecenter med 68 ældre- og plejeboliger, centralkøkken, administration, aktivitetsværested "Oasen" for husets beboere samt et træningsdagcenter. Ældrecentret udbygges og i efteråret 2009 tages yderligere 20 plejeboliger i brug.

Træningsdagcentret er indtil videre beliggende på ældrecentret. Der er dog taget beslutning om, at træningsområdet i Brøndby skal centraliseres og det forventer vi sker i slutningen af 2009.

Vi har central visitation til træning. Træningsdagcentret varetager primært træning af udeboende borgere. I huset arbejder vi ud fra følgende værdier:

ANSVAR - MOTIVATION - RESPEKT - DIALOG - UDVIKLING

Har du lyst til at ...

- ✓ arbejde med ældre mennesker
- ✓ udføre vedligeholdelsestræning efter § 86 med, der har følger af neurologiske-, reumatologiske, medicinske sygdomme eller følger af almindelig alderdomssvækkelse
- ✓ udføre genoptræning af borgere efter sundhedslovens § 140 - aktuelt specialer i hofter og KOL
- ✓ arbejde med hjælpemidler til visiterede trænende borgere
- ✓ udføre gruppeaktiviteter/træning
- ✓ deltage i sociale arrangementer i huset
- ✓ have selvstændighed i dit arbejde

Så kan vi tilbyde ...

- ✓ mulighed for at være med til at skabe og have indflydelse på din fremtidige arbejdsplads
- ✓ mulighed for selv at vælge specialer
- ✓ dejlige ældre mennesker med behov for genoptræning, vedligeholdelsestræning og aktivitetsmuligheder
- ✓ en flok gode kolleger med humor og forskellig faglig baggrund
- ✓ et udfordrende og udviklende arbejde
- ✓ et velfungerende tværfagligt samarbejde
- ✓ grundig introduktion.

Løn efter principper om Ny Løn.

Kommunen har en generel politik om, at straffeattest forevises i forbindelse med ansættelse.

Vil du vide mere - så ring til dagcenterleder Britta Nielsen på tlf. 4328 2773 eller til dagcentret på tlf. 4328 2762.

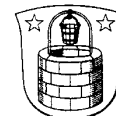
Ansøgning mærket "fysioterapeut" sendes til

BRØNDBY KOMMUNE

Træningsdagcentret

Nygårds Plads 30, 2605 Brøndby

- eller gerne på mail: nygaardsplads@brondby.dk

Ansøgningsfrist: 24. oktober 2008.

Ansættelsessamtaler vil foregå løbende.

Vores virksomhedsplan samt yderligere oplysninger om Ældrecentret Nygårds Plads kan hentes på vores hjemmeside:

www.brondby.dk/nygaardsplads

Vil du **UDVIKLE KØBENHAVN?**

FYSIOTERAPIEN PERSILLEVEJ

Fysioterapeut

Har du lyst til at arbejde på en spændende arbejdsplads i store lyse træningssale, dejligt varmtvandsbassin, skønne udearealer...

Så er vi en gruppe på 7 fysioterapeuter, to badeassistenter, en omsorgsmedhjælper og en sekretær, der mangler en fysioterapeut i et 30 timers barselsvikariat fra 1.10.08- 31.10.09.

Mål gruppen er Voksne fysisk og psykisk udviklingshæmmede borgere i Københavns Kommune.

Vi arbejder primært med individuelle behandlinger af borgerne, men vi har også motionshold, rytmikhold, udehold og bassinhold. Vi bruger en del tid på hjælpemiddel tilpasning. Desuden er tværfagligt samarbejde omkring den enkelte borger højt prioriteret.

Ansøgningsfristen er d. 27.10.08 og samtaler afholdes d. 29.10.08.

Ansøgningen stiles til ledende fysioterapeut Astrid Buch Hansen, Persillevej 8, 2300 Kbh.S

For yderligere oplysninger ring på 3287 7186.

Københavns Kommune ser mangfoldighed som en ressource og værdsætter, at medarbejderne hver især bidrager med deres særlige baggrund, personlighed og evner:

**KØBENHAVNS
KOMMUNE**

Socialforvaltningen

www.kk.dk/job

KLINIK I LYSTRUP v/Århus

Neurologi er nøgleordet for din faglige baggrund/interesse

Vi søger en barselsvikar for én af vore fysioterapeuter i perioden medio december 2008 til 30. november 2009. (Eventuelt tidligere tiltrædelse.) Arbejdsområdet er primært indenfor hjemmebehandling. Kan du føje nyt til klinikkens tilbud, er vi åbne overfor den mulighed. Vi er et team bestående af 3 sekretærer og 6 fysioterapeuter, der arbejder med klinik- og hjemmebehandling. Vi værdsætter et godt samarbejde med åbenhed og imødekommenhed både fagligt og personligt, og ikke mindst et sundt grin, skal der være plads til.

- Klinikken indeholder foruden træningsfaciliteter (MTT), både åbne og lukkede behandlingsrum.
- Stillingen dækker et ydernummer < 30 timer / uge. Arbejdstid herudover kan aftales. Den daglige arbejdstid kan i vid udstrækning tilrettelægges selvstændigt.
- Ansøger bør selv kunne stille bil til rådighed.
- Ansættelse: Provisionslønned funktionær. For yderligere oplysninger kontakt: Bente Skare Hansen Tlf. 20 47 41 48 eller Mette John Tlf. 60 93 18 24

Ansøgning skal være os i hænde senest 27. oktober 2008 og sendes til:

**FYSIOTERAPEUTERNE
LYSTRUPCENTERVEJ**
v/ Bente Skare og Mette John,
Lystrup Centervej 85, 8520 Lystrup
bente-skare@dancomm.dk

Teamleder/terapeut

til Hjælpemiddeldepot under Brand og Redning

Løn efter gældende overenskomst.

Ansøgningsfrist den 17. november 2008 kl. 8.00.

Se annoncen på www.kalundborg.dk jobnummer 842

Kalundborg Kommune ønsker en mangfoldig sammensætning af medarbejdere og opfordrer derfor alle uanset køn og etnisk baggrund til at søge. Det bemærkes, at Kalundborg Kommune kræver straffeattest/børneattest.

www.kalundborg.dk

Fysioterapeut søges

Er du selvstændig og har du lyst til at arbejde med klinikarbejde, hjemmebehandling og holdtræning, både med og uden sygesikringsstilskud? Du skal være indstillet på travlhed i hverdagen, være introduceret til McKenzie konceptet og i at dygtiggøre dig indenfor MT. Vi er 5 fysioterapeuter og en sekretær, som sætter den daglige travlhed i højsædet. Vi bor på 350m² i centrum af Helsingør i nyindrettede lokaler. (Læs om os på www.axeltorvfysioterapi.dk) Ansøgningsfrist: Den 23. oktober 2008. Ansøgning bedes sendt til: Axeltorv Fysioterapi, Karen-Louise Pedersen, Bjerggade 22c, 2.tv, 3000 Helsingør

/ Klinikken følger standardkontraktens punkter vedrørende opsigelsesvarsler og fravalg af konkurrence/kundeklausuler. /

BØRNEFYSIOTERAPEUT TIL GEELSGÅRDSKOLEN

Har du lyst til et spændende job som børnefysioterapeut ?

På Geelsgårdskolen er der ca. 100 dejlige elever, og vi er en stor gruppe fysio -og ergoterapeuter, der arbejder tæt sammen, dels med hinanden dels med andre faggrupper.

Flere af os har masser af børneerfaring, som vi gerne deler med dig. Vi har brug for en vikar for en kollega, der skal på barselsorlov. Stillingen er på 37 timer til besættelse hurtigst muligt, frem til 30.6.09 og med mulighed for forlængelse. Hvis du er interesseret, vil vi gerne have din ansøgning senest 27.10.08.

Har du lyst til at vide mere, kan du enten læse på skolens hjemmeside www.Geelsgaardskolen.dk eller ringe til afdelingsleder Brit Skovgaard Christensen på 45114146 eller 40315162.

GEELSGÅRDSKOLEN . KONGEVEJEN 252 . 2830 VIRUM

FYSIOTERAPEUT

Brænder du for træning af alle aldersgrupper

Er du interesseret i at være med til at udvikle på nye opgaver, har du nu muligheden her:

På træningsområdet i Høje-Taastrup Kommune arbejder vi med træningstilbud inden for både servicelov og sundhedslov, men har også gang i tiltag inden for sundhedsfremme og forebyggelse. Vi har inden for de seneste 2 år udvidet vores brugergruppe til at omfatte alle borgertyper, og har flere indsatsområder i gang, hvoraf et af de kommende områder bliver neurologi.

Vi søger en fysioterapeut pr. 1. december 2008 eller snarest mulig derefter. Stillingen er som udgangspunkt på 37 timer ugentlig.

VI SØGER EN KOLLEGA DER:

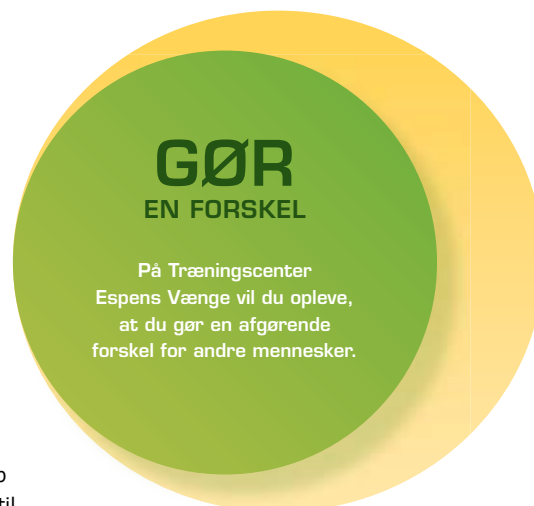
- Er interesseret i at indgå i et tværfagligt samarbejde med forskellige faggrupper
- Værdsetter faglig sparring
- Er selvstændig og kan tilrette-

lægge og udføre træningsforløb

- Er engageret, lyttende og god til dialog
- Er humoristisk og vil bidrage til en glad arbejdsplads
- Er interesseret i den faglige udvikling af træningsområdet
- Kan se løsninger frem for begrænsninger.

Vi er en dynamisk og tæt tværfaglig gruppe, bestående af 25 personer som er fordelt på ergoterapeuter, fysioterapeuter og træningsassistenter. Vi lægger vægt på høj faglighed, trivsel og humor, og går ikke af vejen for et godt grin i hverdagen.

Kørekort vil være en fordel. Høje-Taastrup Kommune er en levende og udviklingsorienteret kommune. Du kan læse mere om Høje-Taastrup Kommune på www.htk.dk. og om træningscenter Espens

Vænge på www.espensvaenge.htk.dk

Er du interesseret i nærmere oplysninger om stillingen er du velkommen til at henvende dig til daglig leder Lena Olsen tlf. 4335 2489, mobil 5156 7073, e-mail lenaol@htk.dk eller områdeleder Konny Riising, tlf. 4335 2496, mobil 2448 4921, e-mail konnyri@htk.dk

ANSØGNINGSFRIST:

Din ansøgning med relevante bilag skal være os i hænde senest den 21.10.08. Ansættelsessamtaler vil finde sted tirsdag den 28.10.08.

ANSØGNINGEN:

Kan enten sendes elektronisk til: lenaol@htk.dk eller til Træningscenter Espens Vænge att.: Lena Olsen Espens Vænge 44, 2630 Taastrup

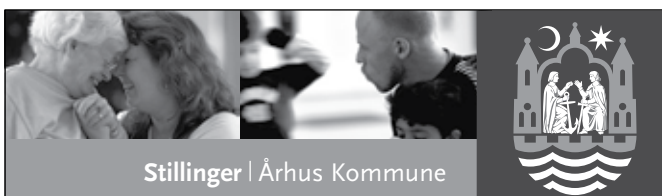

Høje-Taastrup Kommune

Bygaden 2, 2630 Taastrup
Tlf.: 43 59 10 00 – www.htk.dk

Du gør en forskel for kommunens borgere. Vi gør en forskel for dig!

- Et arbejde med mening og gode muligheder for faglig og personlig udvikling.
- Gratis sundhedsordning med fitness, fysioterapi og en masse andet sundt.
- Ideelle transportmuligheder i alle retninger med både offentlig transport og bil. Kun ca. 25 minutter fra Rådhuspladsen i København og 15 minutter fra Roskilde.

Stillinger | Århus Kommune

SUNDHED OG OMSORG - GENOPLAG

TEAMLEDER

Vil du være med til at starte og udvikle en ny rehabiliteringsenhed?

Teamleder til ny rehabiliteringsenhed for borgere med senhjerne-skade i Århus Kommune.

Er du ergoterapeut eller fysioterapeut og kan lide faglige udfordringer, udvikling og ledelse?

Så har du mulighed for i samarbejde med den kommende træningschef i Århus Kommune, Sundhed og Omsorg at samle, fastlægge og implementere rehabiliteringsforløb for borgere i Århus Kommune, som udskrives fra hospitalet med en genoptræningsplan efter Sundhedslovens § 140.

Rehabiliteringsenheden skal være kendetegnet ved,

- fokus på borgerens hverdagsliv, ressourcer og muligheder for at deltage i et målrettet og sammenhængende rehabiliteringsforløb.
- et fagligt miljø, hvor der tværfagligt arbejdes ud fra konkrete mål.
- at borgere oplever effektive og sammenhængende forløb bl.a. i tæt samarbejde med kommunens lokalcentre, kommunens øvrige tilbud til senhjerneskadede og hospitalerne i Region Midtjylland.

Stillingen ønskes besat pr. 1/1 2009.

Yderligere oplysninger

Se hele stillingsopslaget, job - og personprofil samt henvisning til materiale om Sundhed og Omsorgs teamorganisering på www.aarhuskommune.dk/job.

Du er også velkommen til at kontakte regionschef Mads Gammelmark, tlf. 8940 6971 / 29209667 eller terapeutfaglig konsulent Kirsten Piltoft, tlf. 8940 6938 / 51576882.

Ansøgning

Ansøgningsfrist: 5/11 kl. 12.00. Samtaler: 18/11.

Ansøgningen sendes til: Århus Kommune, Magistratsafdelingen for Sundhed og Omsorg, Region Nord, Søren Frichsvej 42K, 8230 Åbyhøj, mrk. "Teamleder Rehabiliteringsenhed", eller til kpi@aarhus.dk mrk. "Teamleder Rehabiliteringsenhed".

Århus Kommune etablerer 1.1 2009 et neurocenter for borgere med senhjerneskader på Marselisborgcentret. Rehabiliteringsenheden bliver den første del af dette center, som opbygges gradvist over de kommende år. Formålet er, at indsatsen på hjerneskadeområdet bliver sammenhængende og ko ordineret. Centret forventes at komme til at bestå af enheder, som alle indgår i dem samlede indsats, f.eks. hjerneskaderådgivning og bostøtte.

www.aarhuskommune.dk/job
her kan du læse mere om stillingen

Barselsvikar for fysioterapeut

Taxhuset søger en barselsvikar, 37 timer ugentligt.

Taxhuset er et botilbud til 50 mennesker med erhvervet hjerneskade og andre svære neurologiske lidelser.

Vi er 9 terapeuter, der arbejder tæt sammen – både med hinanden og med husets øvrige personale.

Vi vægter det gode arbejdsmiljø og et højt fagligt niveau og har mange forskelligartede opgaver; individuel træning og behandling, justering af hjælpemidler, ergonomisk vejledning til personalet og udarbejdelse af pædagogiske planer i de tværfaglige teams.

Vi har brug for en vikar fra ca. 10. nov. 2008.

Du skal have lyst til at arbejde i det neurologiske felt, til at arbejde tværfagligt og til at være en god kollega.

Yderligere oplysninger:

Se mere på www.taxhuset.dk eller kontakt under tegnede for nærmere oplysninger.

Ledende terapeut Karin Martens tlf. 4335 4404,
E-mail: karinma@htk.dk

Ansøgningsfrist:

Ansøgning senest 3.11.08.

Ansøgningen sendes til:

Taxhuset
Frøgård Alle 1 C
2630 Taastrup
eller via e-mail karinma@htk.dk

Høje-Taastrup Kommune

Bygaden 2
2630 Taastrup
Tlf.: 43 59 10 00 - Fax: 43 59 10 02
kommune@htk.dk - www.htk.dk

DIG HAR VI BRUG FOR...

Vi er et team på 4 fysioterapeuter og en kliniksekretær som også arbejder som psykoterapeut på klinikken. Vi har brug for en femte fysioterapeutkollega i eget ydernummer.

For nyligt har vi indrettet os i nye dejlige lokaler med fitnesscenter med det nyeste udstyr samt en god holdtræningssal. Vi arbejder meget bredt med individuelle behandlinger, holdtræning, fitness-træning, hjemmebehandling samt programlægninger og opfølgninger for vores medlemmer i fitnesscentret.

Yderligere arbejder vi med TOG-scan, akupunktur og er alle fortløbende på kurser med fokus på manuelle teknikker. Er du ny i faget - så er du ikke ladet alene hos os. Vi arbejder meget med supervision og samarbejder i det daglige om alle vores patienter.

Vi er en klinik i rivende udvikling og det er meget vigtigt for os at have en spændende og alsidig arbejdsdag. Besøg vores hjemmeside, eller endnu bedre ring og aftal et besøg hos os.

Vig Fysioterapi og Fitness v/ Bo Egeberg
Vig Hovedgade 35 . 4560 Vig
Tlf.: 59316464 . Mobil: 30111084
www.vigfysioterapi.dk

/ Klinikken følger standardkontraktens punkter vedrørende opsigelsesvarsler og fravalg af konkurrence/kundeklausuler. /

Et drømmetilbud

På grund af alder afstås pragtfulde lokaler beliggende på Østerbro. Der er enestående muligheder for undervisning i forskellige former for kropstræning i hyggelige træningsrum og god plads til flere behandlere.

Hvis du/I har lyst til at være selvstændige og arbejde videre med alle vore trofaste klienter og/eller være en del af det fællesskab, der er her så ring/indtal besked på 3918 6768 eller 2711 1722 og tal med Ellen.

Husk næste blad
kommer
den 6. november

ÅR 2009

DEADLINE

Blad nr.	Deadline	Udkommer
1	11. december/08	2. januar
2	8. januar	23. januar
3	22. januar	6. februar
4	19. februar	6. marts
5	12. marts	27. marts
6	26. marts	8. april
7	16. april	1. maj
8	30. april	15. maj
9	14. maj	30. maj
10	28. maj	12. juni
11	11. juni	26. juni
12	25. juni	10. juli
13	6. august	21. august
14	20. august	4. september
15	3. september	25. september
16	17. september	2. oktober
17	1. oktober	16. oktober
18	22. oktober	6. november
19	12. november	27. november
20	26. november	11. december
1/10	10. december	8 januar/09

Get-Up mobilt ståstøttebord

Get-Up mobilt ståstøttebord

- Træningsredskab ved ergo- og fysioterapi
- Hjælpemiddel i hjemmet
- Elektrisk højdeindstilling af bordet
- Elektrisk personhævesystem løfter/støtter brugeren fra siddende til stående
- Rygstøtte giver støtte og sikkerhed i stående stilling

Salgsansvarlig:

Sjælland: Lars Jakobsen 5575 0516
Jylland: Ebbe Brag 8657 3188

ROPOX
BETTER WAYS TO BETTER DAYS

CHOKBØLGE TIL RYSTENDE PRISER

MASTERPULS® MP50 »Focus Lense« Shock Wave Therapy System

FØRST TIL MØLLE

Før: 88.000 ,-

Nu: 49.900 ,-

Leasing fra: 995 ,- pr. mdr.

Alle priser er eks. moms.

Udgiveradresseret Maskinel Magasinpost
AL Henvendelse TIL:

Danske Fysioterapeuter,
Nørre Voldgade 90, 1358 København K.
Tlf.: 33 41 46 20

STERZ MEDICAL

Kontakt FITPartner for mere information
Tlf. 70 204 234 eller mail info@fitpartner.dk